

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ**

«На правах рукопису»

УДК 330.322

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри менеджменту
_____ д.е.н., проф. Дергачова В.В.
«27» квітня 2018 року

**МАГІСТЕРСЬКА ДИСЕРТАЦІЯ
зі спеціальності 073 «Менеджмент»**

спеціалізації «Менеджмент міжнародних проєктів»

**на тему «Інвестиційне забезпечення розвитку міжнародної
діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»)»**

Виконала: студентка 6-го курсу, групи УЗ-61М
САВЧЕНКО ОЛЬГА
ВОЛОДИМИРІВНА _____

Науковий керівник: доцент кафедри менеджменту,
к.е.н., МАНАСНКО І. М. _____

Рецензент: доцент кафедри теоретичної та
прикладної економіки
к. е. н., доц. РОЩИНА Н. В. _____

*Засвідчую, що у цій магістерській
дисертації немає запозичень з праць інших
авторів без відповідних посилань*

Студент _____

Київ – 2018 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ)

ЗА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЮ ПРОГРАМОЮ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНИХ ПРОЕКТІВ»

«Затверджую»

Завідувач кафедри менеджменту

_____ д.е.н., проф. Дергачова В.В.

05 жовтня 2017 року

ЗАВДАННЯ

на магістерську дисертацію студенту

САВЧЕНКО ОЛЬЗІ ВОЛОДИМИРІВНІ

1. Тема дисертації: «Інвестиційне забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»)»

науковий керівник дисертації: Манаєнко І. М., к.е.н.

затверджені наказом по університету від 10 січня 2018 року № 17-с.

2. Строк подання студентом дисертації: 27 квітня 2018 року.

3. Об'єкт дослідження: міжнародна діяльність підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» .

4. Предмет дослідження: сукупність теоретичних, науково-методичних положень та практичних рекомендацій щодо інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства.

5. Перелік завдань, які потрібно розробити:

а) теоретико-методологічна частина:

- розглянути сутність, складові та основні принципи міжнародної діяльності підприємства;
- визначити види, роль та значення інвестиційного забезпечення діяльності підприємства;
- узагальнити науково-методичні засади оцінювання інвестиційного забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства;

б) дослідницько-аналітична частина:

- проаналізувати господарської діяльності підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» та його фінансово-економічний стан;
- оцінити ефективність міжнародної діяльності підприємства;
- виявити проблемні аспекти інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства;

в) проектно-рекомендаційна частина:

- сформулювати науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення міжнародної діяльності підприємства;
- розробити програму удосконалення інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»;
- оцінити та спрогнозувати наслідки впровадження запропонованих заходів.

6. Орієнтовний перелік ілюстративного матеріалу

- 1) мета та завдання магістерської дисертації;
- 2) характеристика діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»;
- 3) фінансово-економічний стан ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»;
- 4) зростання прибутку та продажів ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»;
- 5) частка країн-партнерів в діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»;
- 6) реалізація фурнітури для меблів в Україні;
- 7) аналіз ефективності імпортової діяльності;
- 8) інвестиційна привабливість українських підприємств;
- 9) позиції латвійського ринку;
- 10) показники ефективності запропонованого проекту;
- 11) інвестиційне забезпечення ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД».

7. Орієнтований перелік публікацій за напрямом роботи:

- 1) Стаття «Інвестиційне забезпечення розвитку підприємств» у Збірник наукових праць «Сучасні проблеми економіки і підприємництва»;
- 2) Стаття «Інвестиційне забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства» у Збірник наукових праць учасників IX Всеукр. науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні підходи до управління підприємством»;
- 3) Тези «Міжнародна практика оцінки інвестиційної привабливості проектів» у Збірник тез доповідей IX Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні підходи до управління підприємством»

8. Дата видачі завдання: 05 жовтня 2017 року.

9. Календарний план

<i>№ з/п</i>	<i>Назва етапів виконання магістерської дисертації</i>	<i>Строк виконання етапів магістерської дисертації</i>	<i>Примітка</i>
1.	Збір необхідної інформації, вивчення та аналіз літературних та періодичних джерел з обраної тематики	01.02.2017- 31.03.2017	Виконано
2.	Дослідження теоретико-методичних засад оцінювання інвестиційного забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства	01.04.2017- 31.05.2017	Виконано
3.	Аналіз господарської діяльності підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» та його фінансово-економічного стану	01.0.2017- 30.10.2017	Виконано
4.	Оцінювання ефективності міжнародної діяльності підприємства	01.11.2017- 14.01.2017	Виконано
5.	Виявлення проблемних аспектів інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства	15.12.2018- 31.01.2018	Виконано
6.	Формування науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення міжнародної діяльності підприємства та розробка програми удосконалення інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»	01.02.2018- 08.02.2018	Виконано
7.	Економічне оцінювання та прогнозування наслідків впровадження запропонованого механізму	01.03.2018- 31.03.2018	Виконано
8.	Оформлення магістерської дисертації	01.04.2018- 17.04.2018	Виконано

Студент _____

Савченко О.В.

Науковий керівник дисертації _____

Манаєнко І.М.

РЕФЕРАТ

Магістерська дисертація на тему: «Інвестиційне забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»)» містить 105 сторінок, 25 таблиць, 31 рисунка,. Перелік посилань нараховує 63 найменування.

Актуальність теми дослідження зумовлена недостатньою забезпеченістю інвестиційними ресурсами під час ведення підприємствами міжнародної діяльності.

Магістерська дисертація на здобуття ступеня магістра виконувалась в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут України імені Ігоря Сікорського» відповідно до планів наукових досліджень кафедри менеджменту за темою «Управління економічним забезпеченням міжнародних форм бізнесу і підприємництва на основі принципів сталого розвитку та економічної безпеки» (№ДР 0117U005640). Роль автора полягає у дослідженні забезпеченості інвестиційними ресурсами при веденні міжнародної діяльності.

Метою роботи є розроблення та обґрунтування рекомендацій щодо покращення інвестиційного забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є інвестиційне забезпечення міжнародної діяльності підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, науково-методичних положень та практичних рекомендацій щодо удосконалення міжнародної діяльності підприємства та його інвестиційного забезпечення.

У магістерській дисертації було використано такі методи дослідження: метод порівняльного аналізу, систематизації та узагальнення, економіко-статистичний та графічний метод.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в такому:

- досліджено існуючі теоретичні положення щодо сутності поняття «міжнародна діяльність» та визначено характерні особливості міжнародної діяльності підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»;

- розглянуто науково-методичні засади оцінювання інвестиційного забезпечення та визначено проблемні аспекти інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства;
- удосконалено управління міжнародною діяльністю підприємства шляхом розроблення міжнародного проекту щодо виходу на нові ринки збуту та обґрунтовано економічну ефективність запропонованого проекту;
- розроблено сукупність науково-практичних рекомендацій щодо інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД», а саме на основі наявних ресурсів запропоновані варіанти залучення додаткових джерел фінансування для реалізації проекту та обґрунтовано вибір найвигіднішої пропозиції.

Результати дослідження, викладені в дисертаційній роботі на здобуття ступеня магістра, дозволяють удосконалити інвестиційне забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД».

Розроблені в магістерській дисертації на здобуття ступеня магістра рекомендації та пропозиції щодо інвестиційного забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства були представлені на розгляд ради директорів ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД», де було визнано можливість практичного застосування в майбутньому окремих заходів та пропозицій щодо відкриття філіалу в латвійському регіоні та залучення додаткових коштів шляхом кредитування (акт впровадження № 213 від 12.04.2018).

Ключові слова: міжнародна діяльність, інвестиційне забезпечення, міжнародний проект, імпорт.

ABSTRACT

Master's dissertation entitled "Investment provision of the development of international activity of the enterprise (for example, LLC "VSMK-TRADE")" contains 105 pages, 29 tables, 31 figures. The list of references has 63 titles.

The urgency of the topic of the research is determined by the insufficient provision of investment resources during the conduct of enterprises of international activity.

The master's dissertation for obtaining a master's degree was performed at the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute of Ukraine named after Igor Sikorsky" according to the plans of scientific researches of the Department of Management on "Management of economic provision of international forms of business and entrepreneurship on the basis of sustainable development and economic security" (No. DR 0117U005640). The author's role lies in the study of the availability of investment resources in the conduct of international activities.

The work's purpose is to develop and substantiate recommendations for improving the investment support for the development of international enterprise activity.

The object of research is the investment support for the national activity of the enterprise.

The subject of the study is a set of theoretical, scientific and methodological provisions and practical recommendations for improving the international activity of the enterprise and its investment support.

The following research methods were used in the master's thesis: the method of comparative analysis, systematization and generalization, economic-statistical and graphical methods.

The scientific novelty of the obtained results is as follows:

- the existing theoretical positions concerning the essence of the concept of the "international activity" are researched and the characteristic features of the international activity of the enterprise "VSMK-TRADE" LLC are determined;

- the scientific and methodological principles of investment support estimation were considered and the problem aspects of investment support for the international activity of the enterprise were determined;

- management of international activity of the enterprise has been improved by developing an international project on entering new markets and substantiating the economic efficiency of the proposed project;

- a set of scientific and practical recommendations regarding the investment support for the international activity of "VSMK-TRADE" LLC was developed, namely, on the basis of available resources, variants of attracting additional sources of funding for the project implementation were proposed and the choice of the most advantageous offer was justified.

The results of the study, which are set out in the dissertation paper for obtaining a master's degree, help to improve the investment support for the development of international activity of the enterprise LLC "VSMK-TRADE"

Recommendations and proposals concerning the investment support for the development of the international activity of the enterprise, which were developed in the Master's thesis for the development of the international activity of the enterprise, were presented to the board of directors of VSMK-TRADE Ltd, where it was recognized the possibility of future practical application of certain measures and proposals regarding the opening of a branch in the Latvian region and attraction of additional funds by means of lending (implementation act number 213 dated April 12, 2018).

Key words: international activity, investment support, international project, import.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	10
РОЗДІЛ 1. ТЕОРИТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	14
1.1. Суть, складові та основні принципи міжнародної діяльності підприємства.....	14
1.2. Види, роль та значення інвестиційного забезпечення діяльності підприємства.....	21
1.3. Науково-методичні засади оцінювання інвестиційного забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства	28
Висновки до розділу 1	38
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВСМК- ТРЕЙД»	39
2.1. Загальна характеристика господарської діяльності підприємства та його фінансово- економічний стан.....	39
2.2. Оцінка ефективності міжнародної діяльності підприємства	50
2.3. Проблемні аспекти інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства	58
Висновки до розділу 2.....	66
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД».....	67
3.1. Науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення міжнародної діяльності підприємства	67
3.2 Розроблення програми удосконалення міжнародної діяльності підприємства	75
3.3 Економічне обґрунтування ефективності та прогнозування запропонованих заходів, їх вплив на діяльність підприємства.....	81
Висновки до розділу 3.....	95
ВИСНОВКИ.....	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	99

ВСТУП

Однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу є глобалізація економічної діяльності. Вона істотно впливає не лише на діяльність країни в цілому, але й вносить зміни на функціонування господарських суб'єктів в державі.

Основним суб'єктом сучасних міжнародних економічних відносин виступає підприємство, яке є ключовою ланкою ринкової економіки. Ведення міжнародної діяльності є важливою сферою функціонування підприємства, адже при правильному використанні комплексу заходів дає можливість збільшити ефективність та вивести компанію на новий рівень розвитку.

Розвиток будь-якого господарюючого суб'єкта є безперервним процесом, який вимагає фінансових ресурсів як власних так і залучених. Інвестиційні ресурси дають для розвитку виробничо-економічної системи, збільшення ефективності роботи підприємства та швидкого досягнення поставлених цілей. Інвестиції є засобом забезпечення стратегічних цілей. Завдяки їм змінюється застаріла матеріально-технічна база підприємства, забезпечується стійкий стан виробничо-економічної системи, освоюються нові види продукції. Інвестиції є основою для розвитку як для будь-якого підприємства так і для всієї країни в цілому. Перед кожним підприємством завжди постає питання, який вид інвестиційних ресурсів обрати та як покращити інвестиційну привабливість на ринку інвестиційних послуг. Тому постає питання аналізу сучасного стану джерел фінансування та методика їх залучення компаніями.

Актуальність даної роботи зумовлена недостатньою забезпеченістю інвестиційними ресурсами під час веденням підприємствами міжнародної діяльності. Проблема виникає внаслідок зниження інвестиційної привабливості українських підприємств, а також веденням підприємницької діяльності лише на вітчизняному ринку.

Питанню дослідження інвестиційного забезпечення підприємств приділяється значна увага з боку науковців. Ряд українських вчених, а саме О.

Гавриш, С. Войтко, І. Манаєнко, Л. Борщ, В. Герзанич, О. Данілов, А. Дук, Ю. Козак, В. Новицький, А. Пересада, В. Федоровський, Г. Филюк та інші вже проаналізували проблему залучення додаткового фінансування підприємств та внесли свої пропозиції щодо покращення інвестиційного клімату.

Однак мінливість середовища вимагає постійного пошуку та аналізу нових джерел інвестиційного забезпечення підприємства. Питання додаткового фінансування є особливо актуальним для підприємств, які розробляють проекти щодо міжнародної діяльності.

Магістерська дисертація на здобуття ступеня магістра виконувалась в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут України імені Ігоря Сікорського» відповідно до планів наукових досліджень кафедри менеджменту за темою «Управління економічним забезпеченням міжнародних форм бізнесу і підприємництва на основі принципів сталого розвитку та економічної безпеки» (№ДР 0117U005640). Роль автора полягає у дослідженні методів розвитку міжнародної діяльності та пошуку додаткових джерел фінансування для збільшення ефективності ведення підприємницької діяльності та виходу на нові ринки.

Метою роботи є розроблення та обґрунтування рекомендацій щодо покращення інвестиційного забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є інвестиційне забезпечення міжнародної діяльності підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, науково-методичних положень та практичних рекомендацій щодо удосконалення міжнародної діяльності підприємства та його інвестиційного забезпечення.

База дослідження: ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД».

У магістерській дисертації було використано такі методи дослідження: порівняння, індексний, балансовий, графічний, економіко-математичний і інші методи економічного обґрунтування, а також систематизації та узагальнення (для розроблення рекомендацій та пропозицій щодо покращення міжнародної діяльності та інвестиційного забезпечення підприємства), економіко-статистичний (для проведення розрахунків функціонування українського та

європейських ринків), аналітичний і структурно-логічний (для розроблення методів та показників запропонованого проекту), графічний (для представлення проаналізованої інформації).

Наукова новизна одержаних результатів полягає у такому :

- досліджено існуючі теоретичні положення щодо сутності поняття «міжнародна діяльність» та визначено характерні особливості міжнародної діяльності підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»;
- розглянуто науково-методичні засади оцінювання інвестиційного забезпечення та визначено проблемні аспекти інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства;
- удосконалено управління міжнародною діяльністю підприємства шляхом розроблення міжнародного проекту щодо виходу на нові ринки збуту та обґрунтовано економічну ефективність запропонованого проекту ;
- розроблено сукупність науково-практичних рекомендацій щодо інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД», а саме на основі наявних ресурсів запропоновані варіанти залучення додаткових джерел фінансування для реалізації проекту та обґрунтовано вибір найвигіднішої пропозиції.

Результати дослідження, викладені в дисертаційній роботі на здобуття ступеня магістра, дозволяють дійти висновків: розроблена методика удосконалення міжнародної діяльності може сприяти підвищенню ефективності підприємства; запропоновані заходи щодо інвестиційного забезпечення дозволить підприємству прискорити вихід на нові ринки збуту; проведені розрахунки з оцінювання зовнішньоекономічної діяльності підприємства показали, що ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» веде ефективну імпорتنу діяльність; рекомендації, розроблені в ході дослідження можуть бути використані під час діагностики та прогнозування збуту продукції .

Розроблені в магістерській дисертації на здобуття ступеня магістра рекомендації та пропозиції щодо інвестиційного забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства були представлені на розгляд ради директорів ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД», де було визнано можливість практичного застосування в майбутньому окремих заходів та пропозицій щодо відкриття

філіалу в латвійському регіоні та залучення додаткових коштів шляхом кредитування (акт впровадження № 213 від 12.04.2018).

За результатами магістерської дисертації було підготовлено та опубліковано дві наукові статті: «Інвестиційне забезпечення розвитку підприємств», «Інвестиційне забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства» та тези «Міжнародна практика оцінки інвестиційної привабливості проектів».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРИТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Суть, складові та основні принципи міжнародної діяльності підприємства

Глобалізація економічної діяльності є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає не лише на економічне життя, але й має політичні (внутрішні та міжнародні), соціальні і навіть культурно-цивілізаційні наслідки. Ці наслідки все більше відчують на собі практично всі країни і серед них і Україна, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

До останнього часу вважалося, що головними суб'єктами глобалізації є країни. Але дослідження останнього десятиріччя показали, що реальний контроль над процесами глобалізації все більше переходить до світової промислово-фінансової еліти в особі глобальних корпорацій і глобальних банків [1].

Хоча глобалізація економічної діяльності розгортається на двох рівнях (мікро- і макроекономічному), основні процеси в ринковій економіці ініціюються і розвиваються передусім на рівні самостійних суб'єктів господарювання. Саме вони встановлюють виробничі, торгові, науково-технічні, фінансові зв'язки зі своїми зарубіжними партнерами, створюють або купують компанії в інших країнах, формують транснаціональні корпорації і банки, міжнародні альянси і синдикати.

Головною особливістю глобалізації на мікроекономічному рівні є передусім загальна стратегічна орієнтація компаній на ринки збуту по всьому світі, на такі ж джерела постачання, а також, звичайно, на розміщення виробництва в різних країнах.

Економічні перетворення, які відбуваються в Україні, мають на меті поступову інтеграцію українських підприємств до системи міжнародних

економічних зв'язків, з одного боку, і залучення іноземних підприємців до діяльності в Україні - з другого. Значимість таких зв'язків у розвитку країн, у тому числі й України, постійно зростає. Історичний розвиток ряду країн підтверджує позитивний вплив і вигідність розширення участі кожної з них у міжнародному поділі праці та у різноманітних формах міжнародних зв'язків [2].

Одним із основних суб'єктів ЗЕД є підприємство. Світова практика показує, що близько 85 % зовнішньоекономічних операцій здійснюють підприємства, фірми, організації, а 15 % - міністерства, відомства, союзи підприємців.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства ґрунтується на можливості одержання економічних вигод виходячи з переваг міжнародного поділу праці, міжнародних ділових відносин. Це пов'язано з тим, що виробництво певного товару, його збут або надання певного виду послуг в іншій країні має більше переваг, ніж така діяльність всередині країни. [2].

Розглянемо детальніше суть поняття зовнішньоекономічна діяльність.

Під зовнішньоекономічною діяльністю розуміють діяльність суб'єктів господарської діяльності України (частіше підприємств) та іноземних суб'єктів господарської діяльності (іноземних підприємств), яка заснована на взаємовідносинах і здійснюється або на території України, або за її межами [3].

За законом України “Про зовнішньоекономічну діяльність” – зовнішньоекономічна діяльність – це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами” [5].

За визначенням А.П. Баскакова [6], зовнішньоекономічна діяльність це:

- діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України із суб'єктами ЗЕД інших країн, що виникає у процесі виробництва, реалізації, розподілу та споживання продукції на основі взаємної вигоди;
- система економічних відносин, яка виникає внаслідок руху товарних і фінансових ресурсів.

О. Гребельник [7, с. 644–645] вважає, що зовнішньоекономічна діяльність – це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудований на взаємо-відносинах між ними, що має місце на митній території України та за її межами.

На думку Л. Дідківської та Л. Головки [8, с. 151–152] зовнішньоекономічна діяльність – це розвиток економічних відносин між країнами, що здійснюють зовнішню торгівлю, міграцію капіталів і робочої сили; формують міжнародні науково-технічні та виробничі зв'язки.

Л. Швайка [11, с. 315] відмічає у своїй праці, що зовнішньоекономічна діяльність – це сукупність відносин суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарювання, побудованих на принципах взаємної вигоди, еквівалентного обміну і дотримання положень міжнародного права.

Зовнішньоекономічна діяльність на думку В. Покровської [10, с. 259], можна визначити як сукупність виробничо-господарських, організаційно-економічних і оперативно-комерційних функцій підприємства, пов'язаних з його виходом на зовнішній ринок та участю в зовнішньоекономічних операціях.

На думку Л. Пісьмаченко [9, с. 74], поняття зовнішньоекономічна діяльність є складовою агрегованою економічною категорією, яка складається з окремих елементів і класифікується за типами, формами та видами (рис. 1).

Роль зовнішньоекономічної діяльності, як зовнішнього фактора економічного росту в сучасних умовах постійно зростає, посилюється її вплив на соціально-економічний розвиток не тільки країни, а й кожного господарського суб'єкта. Поняття зовнішньоекономічна діяльність включає такі види діяльності: зовнішню торгівлю; міжнародне виробниче кооперування; міжнародне науково-технічне співробітництво; міжнародне інвестиційне співробітництво; валютно-фінансові та кредитні операції.

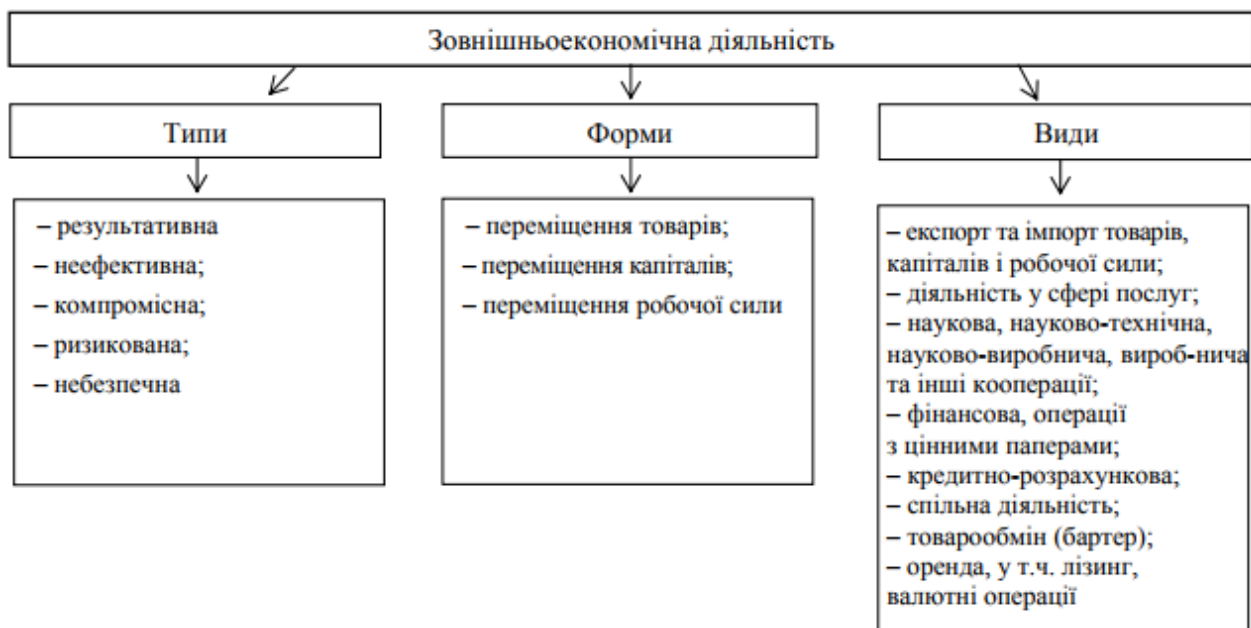

Рис. 1.1. Класифікаційні ознаки дефініції «зовнішньоекономічної діяльності»

Джерело: [9, с. 74]

Міжнародна діяльність реалізується як на рівні держави або так званому макроекономічному рівні діяльності, так і на рівні окремих господарюючих суб'єктів – мікроекономічному рівні діяльності [12].

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства – це сфера господарської діяльності, пов'язана з міжнародною виробничою інтеграцією і кооперацією, експортом та імпортом товарів і послуг, виходом на зовнішній ринок.

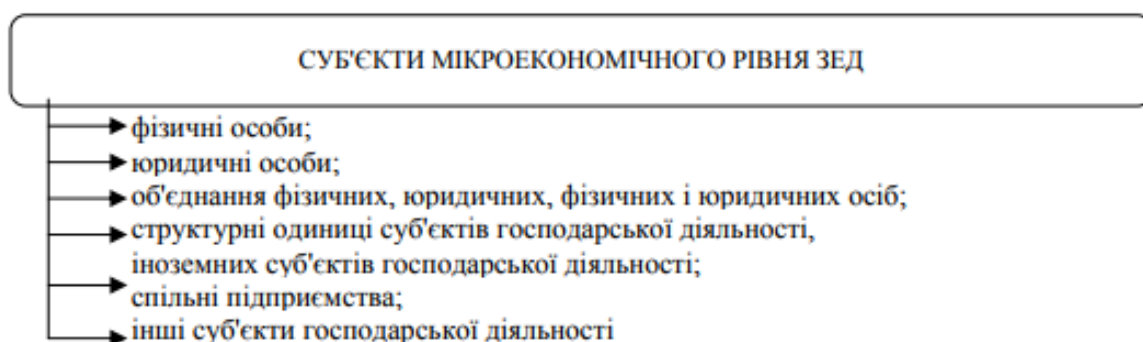

Рис.1.2. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності України на мікроекономічному рівні

Джерело: [12]

Всі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають рівне право здійснювати будь-які її види, прямо не заборонені законами України, незалежно

від форм власності та інших ознак. Фізичні особи мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність з моменту набуття ними цивільної дієздатності згідно з законами України. Юридичні особи мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність відповідно до їх статутних документів з моменту набуття ними статусу юридичної особи.

До видів зовнішньоекономічної діяльності, які здійснюються в Україні суб'єкти цієї діяльності, належать:

- експорт та імпорт товарів, капіталів та робочої сили;
- надання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності, в тому числі: виробничих, транспортно-експедиційних, страхових, консультаційних, маркетингових, експортних, посередницьких, брокерських, агентських, консигнаційних, управлінських, облікових, аудиторських, юридичних, туристських та інших, що прямо і виключно не заборонені законами України; надання вищезазначених послуг іноземними суб'єктами господарської діяльності суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності України;
- наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності; навчання та підготовка спеціалістів на комерційній основі;
- міжнародні фінансові операції та операції з цінними паперами у випадках, передбачених законами України;
- кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; створення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності банківських, кредитних та страхових установ за межами України; створення іноземними суб'єктами господарської діяльності зазначених установ на території України у випадках, передбачених законами України;
- спільна підприємницька діяльність між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності, що включає створення спільних підприємств різних видів і

форм, проведення спільних господарських операцій та спільне володіння майном як на території України, так і за її межами;

- підприємницька діяльність на території України, пов'язана з наданням ліцензій, патентів, ноу-хау, торговельних марок та інших нематеріальних об'єктів власності з боку іноземних суб'єктів господарської діяльності; аналогічна діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за межами України;

- організація та здійснення діяльності в галузі проведення виставок, аукціонів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів та інших подібних заходів, що здійснюються на комерційній основі, за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; організація та здійснення оптової, консигнаційної та роздрібної торгівлі на території України за іноземну валюту у передбачених законами України випадках;

- товарообмінні (бартерні) операції та інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;

- орендні, в тому числі лізингові, операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;

- операції по придбанню, продажу та обміну валюти на валютних аукціонах, валютних біржах та на міжбанківському валютному ринку;

- роботи на контрактній основі фізичних осіб України з іноземними суб'єктами господарської діяльності як на території України, так і за її межами; роботи іноземних фізичних осіб на контрактній оплатній основі з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності як на території України, так і за її межами;

- інші види зовнішньоекономічної діяльності, не заборонені прямо і у виключній формі законами України.

Посередницькі операції, при здійсненні яких право власності на товар не переходить до посередника (на підставі комісійних, агентських договорів, договорів доручення та інших), здійснюються без обмежень [21].

Значне місце в міжнародній діяльності посідають зовнішньоекономічні операції, які характеризуються великим розмаїттям, оскільки вони здійснюються за трьома абсолютно різними напрямками: товарним, наданням послуг та обміном продуктами інтелектуальної власності. Міжнародна практика проведення зовнішньоекономічних операцій припускає здійснення певних видів комерційної діяльності, що складається з окремих етапів і стадій, на кожному з яких вирішуються конкретні задачі і виконуються формальності, що пов'язані з оформленням, пересиланням і обробкою документації, необхідної для забезпечення виконання угоди.

ЗЕО можуть здійснюватися за такими основними напрямками:

- міжнародна торгівля (експортно-імпортні операції, включаючи реекспорт та реімпорт, операції зустрічної торгівлі, торгові операції суперницького типу);
- міжнародний трансфер технологій (укладання ліцензійних і франчайзингових угод, інжиніринг, реінжиніринг, консалтинг тощо);
- міжнародні інвестиції (створення спільних підприємств з іноземним капіталом, інвестиції в межах вільних економічних зон) [20].

Зовнішньоекономічні операції поділяються на основні і допоміжні. До основних відносять операції, які здійснюються на розрахунковій основі між безпосередніми учасниками цих операцій. Це операції: по обміну науково-технічними знаннями в формі торгівлі патентами ліцензіями, “ноу-хау”; по обміну товарами в матеріально-речовій формі (експортно-імпортні операції); по обміну технічними послугами в формі консультативного і будівельного інжинірингу; орендні, в тому числі лізингові; з надання консультаційних послуг в галузі інформації та удосконалення управління; по міжнародному туризму; по обміну кінофільмами, телепрограмами та ін. До допоміжних зовнішньоекономічних відносять операції: по міжнародних перевезеннях;

транспортно-експедиторські; зі страхування вантажів; збереження вантажів при міжнародних перевезеннях; операції за міжнародними розрахунками та ін.

Отже, міжнародна діяльність багатоміжклатурна: вона об'єднує, здавалося б, на перший погляд, несумісні операції, які можна здійснювати і на локальному рівні, не виходячи за межі національних відносин усіх суб'єктів господарювання, але виробництво певного товару, його збут або надання певного виду послуг в іншій країні має більше переваг, ніж така діяльність всередині країни.

1.2. Види, роль та значення інвестиційного забезпечення діяльності підприємства

На сучасному етапі розвитку підприємницьких структур необхідно враховувати всеосяжність загальносвітових тенденцій, які впливають на всі без винятку сфери економіки та суспільного життя. Діяльність держави, приватних підприємницьких структур, населення спрямовані на досягнення економічного росту та забезпечення соціальної стабільності. Невід'ємним елементом цього процесу є залучення та ефективне вкладення фінансових ресурсів. А одним із факторів, що забезпечує економічний розвиток, виступає інвестиційна діяльність, що включає процеси вкладення акумульованих коштів та практичних дій щодо їх ефективного використання.

Для кращого розуміння процесу інвестиційного забезпечення необхідне усвідомлення ролі відпрацьованого та адаптованого ринковим умовам господарювання економічного механізму підприємства. У загальному вигляді, економічний механізм розуміємо як сукупність підсистем, що забезпечують його функціонування. Відповідно виникає об'єктивна необхідність розгляду місця інвестиційного механізму в системі економічного механізму підприємства (рис. 1.3) [13].

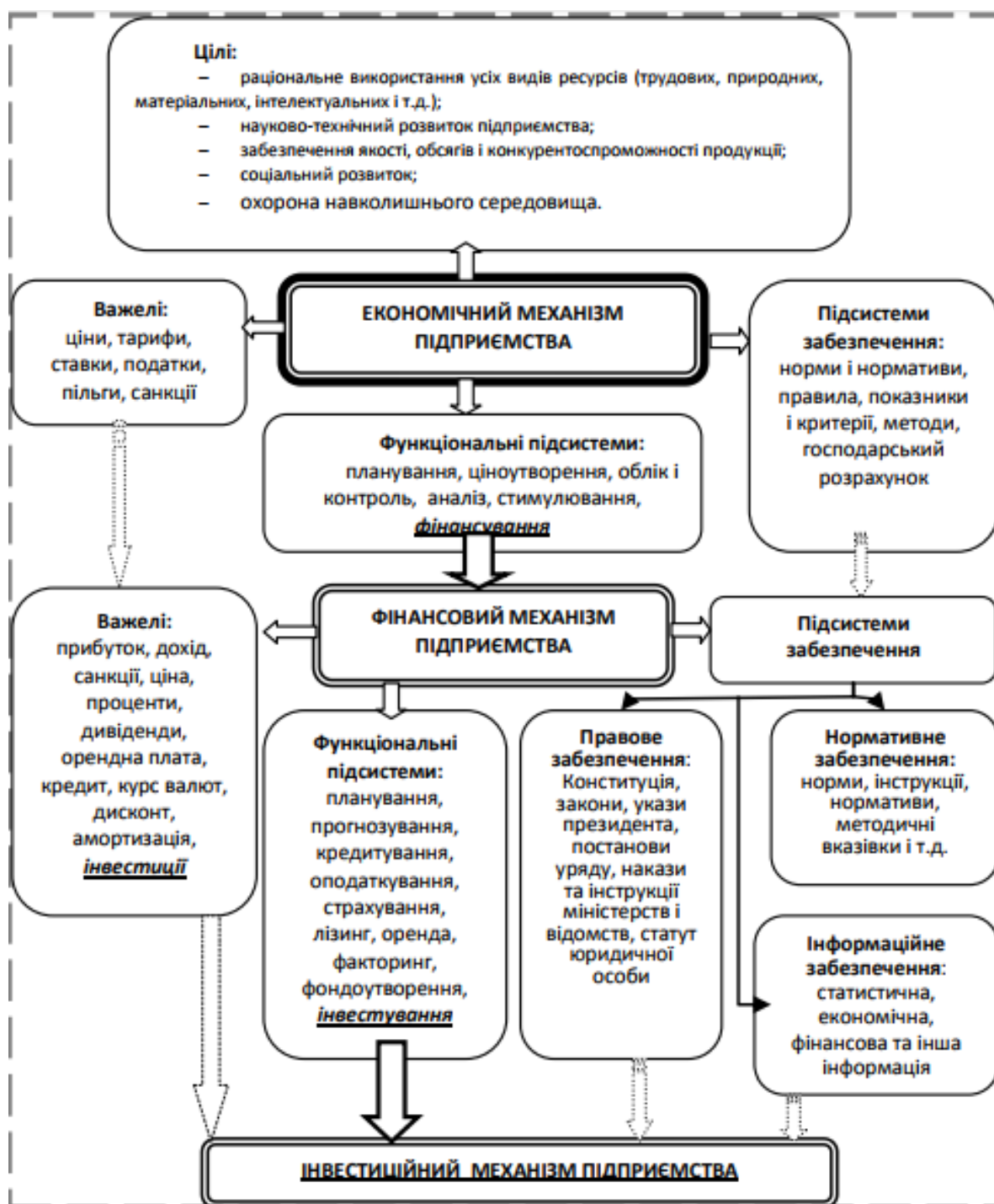

Рис. 1.3. Місце інвестиційного механізму у системі економічного механізму підприємства

Джерело: [13]

У широкому трактуванні категорія «інвестиція» розуміється як вкладення капіталу з метою його приросту в майбутньому. В економічній теорії нараховується значна кількість модифікацій поняття «інвестиції», специфіка яких пояснюється традиціями різних економічних шкіл, течій, напрямків.

Закон України "Про інвестиційну діяльність" (ст. 1) визначає інвестиції як усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [16].

У монографії "Інвестиції", підготовленій нобелівським лауреатом з економіки У. Шарпом разом з іншими американськими вченими, зазначається: "У найширшому розумінні термін "інвестувати" означає розлучитися з грошми сьогодні з тим, щоб отримати їх більшу суму в майбутньому" [17]. "Інвестиція — це спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити збереження або зростання суми капіталу", — визначають американські економісти Л. Гітман і М. Джонк у монографії "Основи інвестування" [18].

Найбільш повне відображення інвестиційна діяльність знайшла в класифікації, що розробив Бланк І. О. [14]. У ній виділено п'ять основних класифікаційних ознак інвестицій:

– за об'єктами вкладення коштів – реальні і фінансові інвестиції. Реальні інвестиції являють собою вкладення коштів на придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомості, а також вкладення коштів у нематеріальні активи, що підлягають амортизації. Фінансові інвестиції являють собою вкладення коштів у фінансові інструменти;

– за характером участі в інвестуванні – прямі і непрямі інвестиції. Прямі інвестиції здійснюються без фінансових посередників безпосередньо у виробничі фонди з метою одержання доходу й участі в управлінні виробництвом. Пряме інвестування, як правило, здійснюється інвесторами, які мають досвід інвестування, володіють достатньою Інформацією про об'єкт інвестування, здатні на висококваліфікованому рівні оцінити ризик вкладення й очікувану прибутковість інвестицій. Непрямі чи інвестиції «портфельні» найчастіше здійснюються пасивними інвесторами, що прагнуть одержати невелику частину компанії і відповідно невеликий, але стабільний прибуток. Таке інвестування здійснюється через посередників, тому що не всі інвестори

мають достатню кваліфікацію для правильного й ефективного вибору об'єктів інвестування і наступного управління ними;

- за періодом інвестування – короткострокові, середньострокові і довгострокові інвестиції. Під короткостроковими інвестиціями розуміють вкладення капіталу на період не більш одного року; середньострокові – до трьох років; довгострокові – більш трьох років. По своїй суті інвестиції є довгостроковим вкладенням коштів, однак, через несприятливі умови інвестиційного клімату, високих темпів інфляції Інвестори вкладають свої кошти тільки в короткострокові і середньострокові інвестиції;

- за формами власності інвестиційних ресурсів – приватні, державні, іноземні і спільні вкладення. До приватних інвестицій відносять вкладення коштів підприємствами недержавної форми власності і громадянами. Державні інвестиції – вкладення коштів центральними і місцевими органами влади і місцевого самоврядування за рахунок бюджетних і позикових коштів, а також державними органами за рахунок власних і позикових коштів. Іноземні інвестиції здійснюються іноземними громадянами і державами. Під спільними інвестиціями розуміють вкладення коштів, що здійснюються суб'єктами даної країни й іноземних держав;

- за регіональною ознакою виділяються інвестиції усередині країни і за кордоном. Під інвестиціями усередині країни розуміється вкладення коштів у територіальних границях даної країни. Інвестиції за кордоном – це вкладення коштів в об'єкти, розміщені за межами територіальних границь даної країни [15].

З метою ефективного управління інвестиціями на підприємстві та для більш повного розуміння економічної природи дане поняття систематизують за різними класифікаційними ознаками (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Класифікація інвестицій

Джерело: [13]

З поняттям "інвестиції" тісно пов'язане й визначення "інвестиційна діяльність". Терміну "інвестиційна діяльність" можна дати широке й вузьке визначення. У широкому значенні інвестиційна діяльність — це діяльність, пов'язана із вкладенням коштів в об'єкти інвестування з метою одержання прибутку. Подібне трактування міститься в Законі "Про інвестиційну діяльність" [1], відповідно до якого під інвестиційною діяльністю розуміється

вкладення інвестицій і практичні дії з метою одержання прибутку й (або) досягнення іншого корисного ефекту. У вузькому значенні інвестиційна діяльність, власне інвестування, являє собою процес перетворення інвестиційних ресурсів у вкладення.

Інвестиційна діяльність підприємства характеризується такими основними особливостями:

1. Забезпечує зростання операційної діяльності підприємства і підпорядкована щодо неї.
2. Менше залежить від галузових особливостей підприємства ніж його операційна діяльність.
3. Нерівномірна за обсягами в окремих періодах.
4. Інвестиційний прибуток (інший ефект від інвестицій) формується зі значним «лагом».
5. Формує особливий самостійний вид грошових потоків підприємства.
6. Формує специфічні види ризиків - "інвестиційні ризики".
7. Показник чистих інвестицій характеризує темпи економічного розвитку підприємства.

Планування інвестиційної діяльності є необхідним процесом з ряду причин:

- для реалізації стратегій підприємство може використати різні види інвестицій, різний обсяг інвестиційних коштів , тому доцільно розробляти декілька альтернативних проектів;
- необхідність вибору з альтернативних інвестиційних проектів найбільш ефективного;
- необхідність якнайшвидшого отримання віддачі від інвестицій;
- планування сприяє зниженню ризику, що пов'язаний із прийняттям інвестиційних рішень.

Інвестиції відіграють винятково важливу роль в економіці будь-якого підприємства і країни в цілому, оскільки вони є основою для систематичного оновлення й розширення виробничого капіталу, прискорення науково-

технічного прогресу і поліпшення якості продукції, структурної перебудови суспільного виробництва й збалансованого розвитку всіх галузей економіки. Без інвестицій неможливі підготовка та запуск у виробництво нових видів продукції (робіт, послуг), підвищення якості та дизайну товарів, використання нових видів матеріалів, енергозбереження тощо.

Забезпечення економічного зростання безпосередньо пов'язане з якісним оновленням виробництва, соціальної та ринкової інфраструктури, формування конкурентного середовища тощо. Інвестиції відіграють вирішальну роль у відтворювальних процесах на підприємстві, оскільки саме вони забезпечують підвищення технічного та організаційного рівня виробництва.

Інвестиційна діяльність будь-якого суб'єкта господарювання є багатоаспектною. Вона передбачає пошук або розробку інвестиційних проектів, їх обґрунтування за економічними та іншими (соціальні, екологічні та ін.) критеріями, пошук інвестиційних ресурсів та власне управління цими та іншими аспектами діяльності. Розроблення та здійснення науково обґрунтованих інвестиційних програм та проектів передбачає пошук джерел фінансування інвестицій, оптимізацію їх структури, обґрунтування доцільності інвестування та забезпечення ефективного використання всіх можливих інвестиційних ресурсів.

Отже, інвестування відіграє ключову роль у фундаментальних економічних процесах, що відбуваються на підприємствах. Від якісних і кількісних характеристик інвестиційних рішень залежить виробничий потенціал підприємства, ефективність його функціонування, галузева і відтворювальна структура суспільного виробництва. Вирішення багатьох соціально-економічних проблем в сучасних умовах пов'язано з масштабом інвестиційного процесу і його ефективністю. Тому в сучасних умовах одним з найбільш актуальних питань в економіці України є активізація інвестиційної діяльності.

1.3. Науково-методичні засади оцінювання інвестиційного забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства

Аналіз діяльності підприємств національної економіки показує, що з метою укріплення конкурентних позицій на ринку, одержання прибутку, стійкого розвитку підприємства та мотивації діяльності необхідним є налагодження механізму інвестування, що дозволить забезпечити залучення інвестиційних ресурсів для реалізації існуючих (потенційних) ринкових можливостей та їх інноваційного розвитку.

Рис. 1.5. Система механізмів фінансування розвитку підприємства

Джерело: [22]

Система механізмів фінансування (інвестування) подана на рис.1.5. Як бачимо, застосовуються такі групи механізмів фінансування інноваційної діяльності, як механізми мобілізації власних коштів підприємства, механізми мобілізації позикових коштів та механізми мобілізації залучених коштів.

1. Механізми мобілізації власних коштів.

Наявність власних коштів для фінансування інновацій значною мірою визначає інвестиційну активність суб'єктів господарювання (підприємств та установ), оскільки відсутність власних коштів знижує їхню привабливість для інших інвесторів.

Існує два основних джерела власних інвестиційних ресурсів: прибуток, який залишається в розпорядженні підприємства (нерозподілений прибуток) та амортизаційні відрахування. В Україні цей механізм фінансування є основним. За кордоном підприємницькі структури, природно, за певних економічних умов і сприятливого інвестиційного клімату, інвестують значну частину прибутку у власний розвиток.

2. Механізми мобілізації позикових коштів.

Довгострокові позики та кредити у світовій практиці є основними серед позикових джерел фінансування інвестицій. В умовах України це джерело відіграє незначну роль. Сучасна економічна ситуація характеризується високим ступенем нестабільності, що стримує використання кредитування як джерела фінансування. Умови кредитування в багатьох випадках є неприйнятними внаслідок коштовності кредитних ресурсів та високих вимог до позичальників.

У практиці закордонного бізнесу все більше місця займає венчурний капітал, за допомогою якого фінансується багато проектів як у країнах із розвинутою економікою, так і в країнах, які проводять економічні реформи.

Венчурне фінансування має такі особливості:

- інвестиції здійснюються у формі участі в статутному фонді підприємства (принаймні у більшості випадків);
- інвестування розраховане на довгостроковий період;
- інвестори беруть участь у діяльності компанії, що фінансується.

В економічно розвинених країнах венчурне фінансування проєктів використовують в основному великі компанії, це дає їм можливість виводити на ринок нову продукцію швидше, ніж вони розробляли б її власними силами, дозволяє оперативно й з меншими затратами перебудовувати систему виробництва та збуту, гнучко реагувати на зміну умов зовнішнього та внутрішнього середовища господарювання. Для повноцінного становлення індустрії венчурного капіталу в Україні потрібно створити відповідну законодавчу базу, з часом це джерело фінансування повинне одержати значний розвиток. Для вітчизняної економіки даний механізм інвестування може виявитися дуже ефективним унаслідок наявності високого наукового та кадрового потенціалу та неможливості його реалізації через відсутність ресурсів.

Інвестування за рахунок випуску та реалізації облігацій підприємства (емісії облігацій підприємства) як джерело мобілізації інвестиційних ресурсів є доступним лише для підприємств, які мають значний статутний фонд, високий імідж, (в умовах України практично не використовується).

У нинішній час існують передумови широкого використання такого механізму мобілізації інвестиційних ресурсів як інвестиційний лізинг. Лізингоотримувач може скористатися, наприклад, необхідним для нього устаткуванням без одноразової мобілізації для цього власних або позикових коштів. У разі взаємної зацікавленості договірних сторін лізингові виплати можуть здійснюватися з виторгу від продажу виготовленої на даному устаткуванні продукції, при цьому виплата може провадитися як у грошовій формі, так і товарами або послугами.

До основних переваг лізингу перед іншими видами інвестування відносять те, що він:

- дозволяє забезпечити високу оперативність і гнучкість у розв'язанні виробничих завдань шляхом тимчасового використання устаткування (на необхідний період часу), а не його придбання;

– надає можливості для використання найсучаснішої техніки, дозволяючи при цьому ліквідувати існуючі протиріччя між потребою використання для підвищення конкурентоспроможності та швидким моральним зносом цієї техніки (у більшості випадків дуже дорогої) у сучасних умовах.

Інвестиційний селенг є перспективним напрямком фінансування. Передбачає передачу за певну плату прав користування та розпорядження майном власника (устаткуванням, будинками та спорудженнями, запасами сировини та матеріалів, цінними паперами, грошовими коштами, продуктами інтелектуальної праці). Зарубіжна практика свідчить про високу ефективність даного механізму формування інвестиційних ресурсів. Сьогодні він поширюється й у вітчизняній практиці.

3. Механізми мобілізації залучених коштів.

Залучення коштів від емісії цінних паперів використовується акціонерними підприємствами (товариствами, компаніями). Залучення інвестиційних ресурсів здійснюється, як правило, шляхом емісії акцій і реалізації їх серед інвесторів. Інвестори можуть бути як вітчизняні, так і зарубіжні. Деякі вітчизняні акціонерні підприємства залучають кошти іноземних партнерів шляхом продажу їм великих пакетів акцій. Слід зазначити, що багато акціонерних підприємств, намагаючись залучити великих інвесторів, практично не приділяють уваги дрібним. В даному випадку резерви є суттєвими. Залучення коштів від емісії цінних паперів дає можливість шляхом диверсифікації джерел інвестування швидко накопичувати кошти, необхідні для інвестування різноманітних видів інноваційної діяльності акціонерних підприємств.

Залучення коштів від розміщення цінних паперів на вторинному ринку дозволяє накопичувати акціонерний капітал завдяки зростанню курсу акцій акціонерного підприємства, що розміщені на вторинному ринку. Розглянутий механізм в Україні знаходиться в стадії становлення. Дослідження показують, що сьогодні не слід розраховувати на серйозні надходження інвестиційних ресурсів із даного джерела.

Розширення статутного фонду за рахунок додаткових внесків. Це джерело залучення інвестицій є основним для не акціонованих підприємств. Через цей механізм залучається основна маса іноземних інвестицій (механізм спільного підприємництва). Його використання означає, що одержувач інвестицій готовий поступитися часткою своїх повноважень в управлінні підприємством [22].

Інвестиційне забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства з одного боку, – це безперервний, послідовний процес пошуку, залучення та використання різних видів інвестиційних ресурсів, необхідних для здійснення міжнародної діяльності, а з іншого, – складна система, що містить джерела інвестиційних ресурсів, форми та інструменти інвестування, які в сукупності дають змогу обґрунтовано обрати спосіб ресурсного забезпечення, що забезпечує комплексний підхід до вирішення питання інвестування [23].

На рис. 1.6 представлена модель функціонування системи інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства, складовими якої є оцінювання доцільності й ефективності інвестиційного забезпечення за видами підприємства.

Запропонована модель дає змогу виробити підходи до обґрунтування оптимальної частки інвестиційних ресурсів підприємства, яку доцільно спрямувати на інвестування різних напрямів міжнародної діяльності [22].

Рис. 1.6. Модель функціонування системи інвестиційного забезпечення

Джерело: [22]

Розглянемо методи оцінювання ефективності інвестиційного забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства.

Згідно із Наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України №1279 від 13.11.2012 р. «Про затвердження методичних рекомендацій з розроблення інвестиційного проекту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка» та Постановою Кабінету Міністрів України № 684 від 12.07.2012 р. «Порядок та критерії оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів», визначено, що оцінка

економічної ефективності інвестиційної пропозиції, інвестиційного проекту здійснюється за такими критеріями (табл. 1.1):

- чиста приведена вартість;
- внутрішня норма дохідності;
- дисконтований період окупності;
- індекс прибутковості.

Таблиця 1.1.

Показники ефективності інвестиційного забезпечення реалізації проекту

Показник	Формула розрахунку
Чиста приведена вартість (NPV)	<p>NPV – це різниця між сумою дисконтованих чистих вхідних</p> $NPV = \sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1+r)^k} - \sum_{k=1}^n \frac{I_k}{(1+r)^k} \quad (1.1),$ <p>де n – термін реалізації проекту;</p> <p>CF_k – чистий вхідний потік коштів (доходи) у k-му році;</p> <p>r – ставка дисконту;</p> <p>I_k – інвестиційні витрати у k-му році;</p> <p>k – порядковий номер року від початку реалізації проекту;</p>
Внутрішня норма дохідності (IRR)	<p>IRR - таке значення ставки дисконтування, при якому сума дисконтованих інвестиційних витрат дорівнює сумі дисконтованих чистих вхідних потоків коштів (доходів), або значення показника дисконту, при якому NPV проекту дорівнює нулю.</p> $IRR = \sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1+IRR)^k} - \sum_{k=1}^n \frac{I_k}{(1+IRR)^k} = 0 \quad (1.2),$ <p>На практиці визначення IRR розраховується за такою формулою: $IRR = A + a(B - A) / (a - b)$,</p> <p>де A – величина ставки дисконту, при якій NPV позитивна;</p> <p>B – величина ставки дисконту, при якій NPV негативна;</p> <p>a – величина позитивної NPV при величині ставки дисконту A;</p> <p>b – величина негативної NPV при величині ставки дисконту B.</p>

Продовження табл. 1.1.

Дисконтований період окупності (DPP)	<p>DPP розраховується як строк до моменту виконання цієї рівності.</p> $IRR = \sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1 + IRR)^k} = \sum_{k=1}^n \frac{I_k}{(1 + IRR)^k} \quad (1.3)$
Індекс прибутковості (PI)	<p>PI – це частка від поділу суми дисконтованих чистих вхідних потоків коштів (доходів) за період реалізації проекту на суму дисконтованих інвестиційних витрат, необхідних для реалізації цього проекту.</p> $PI = \frac{\sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1 + IRR)^k}}{\sum_{k=1}^n \frac{I_k}{(1 + IRR)^k}} \quad (1.4)$

Джерело: [13]

Особливості інвестиційної підтримки розвитку міжнародної діяльності підприємства визначаються рядом факторів. До них належать: рівень значущості проекту; ступінь готовності проекту до реалізації; масштаб і характер ефекту, що забезпечує реалізацію проекту; рівень ризику міжнародного проекту; необхідний розмір інвестицій (рис. 1.7).

Рис.1.7. Фактори, які визначають особливості інвестиційної підтримки міжнародної діяльності підприємства

Джерело: [15]

Важливою характеристикою проекту є рівень його значущості, яка являє собою оцінку з точки зору очікуваних результатів реалізації. Такими результатами можуть бути зміна організаційно-технічного рівня виробництва, розміри споживаних ресурсів, рівень виробничих витрат, соціальні, екологічні й інші наслідки реалізації інновацій.

Класифікація інновацій за рівнем їхньої значущості визначає характер інвестиційних ресурсів, що направляються на їхнє фінансування. Так, інновації, які мають високий рівень значущості для підприємства, потребують відповідного інвестиційного забезпечення у вигляді стратегічних інвестицій, довгострокових і надійних джерел інвестиційних ресурсів [15].

Основним фактором, що зумовлює залучення інвестиційного капіталу виступає отримання оптимального результату від фінансування. Тому необхідно враховувати вплив чинників, які можуть привести до їх зміни. Узагальнено всі фактори впливу на діяльність підприємства можна поділити на внутрішні та зовнішні. До зовнішніх факторів стосовно міжнародної діяльності можна віднести: існування обмежень з боку держави для зміцнення конкурентоспроможності економіки, постійні зміни в законодавстві, незначну фінансову підтримку з боку держави, відсутність дієвих стимулів з боку держави для підприємств, що впроваджують інновації, вплив наукових кадрів за кордон. Негативний вплив зовнішніх факторів посилюється дією внутрішніх недоліків господарювання. Це – недосконалість системи управління, відставання організації виробництва від розвитку умов та потреб ринкового середовища. До внутрішніх факторів можна віднести: недостатність власних грошових засобів, високу вартість інновацій та залучення позикових ресурсів, значний економічний ризик, низьку платоспроможність підприємств, недооцінку проекту або явне заниження вартості проекту розробником. Відповідно до іншої класифікації виділяють економічні, організаційні, законодавчі та соціальні фактори. До першої групи факторів зараховано: наявність резерву фінансових, матеріально-технічних засобів, прогресивних

технологій, необхідної господарської і науково-технічної інфраструктури, матеріальне заохочення за інноваційні ідеї.

До організаційних факторів впливу на міжнародну діяльність підприємства можна віднести: гнучкість організаційної структури, демократичний стиль управління, переважання горизонтальних потоків інформації над вертикальними, самоуправління, внесення коректив у діяльність, централізація, автономія, формування цільових проблемних груп.

До законодавчих факторів можна віднести: законодавчі норми, що заохочують інноваційну діяльність, державну підтримку інновацій. До соціальних факторів впливу на інноваційну діяльність зарахуємо: моральне заохочення, суспільне визнання, забезпечення можливостей самореалізації, можливість реалізації своїх творчих ідей, нормальний психологічний клімат у трудовому колективі.

Серед інших факторів впливу на обсяг фінансування виділяють стимулюючі та стримуючі. Стимулюючі фактори впливу сприяють розвитку міжнародної діяльності на підприємстві, стримуючі - перешкоджають цій діяльності [22].

Висновки до розділу 1

Міжнародна діяльність - це один з найважливіших чинників розвитку економіки. На сьогоднішній день процеси міжнародної економічної інтеграції набирають темп інтенсивного розвитку, а разом з ними і процеси міжнародного поділу праці, глобалізації світового господарства. Саме завдяки ефективному використанню переваг міжнародних відносин та міжнародного науково-технічного потенціалу підприємство може розвивати свої виробничі процеси і забезпечити економічне зростання. Ефективне управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві сприяє розширенню ринків збуту продукції, збільшенню прибутків компаній та залученню іноземного капіталу.

Забезпечення економічного зростання безпосередньо пов'язане з якісним оновленням виробництва, соціальної та ринкової інфраструктури, формування конкурентного середовища тощо. Інвестиції відіграють вирішальну роль у відтворювальних процесах на підприємстві, оскільки саме вони забезпечують підвищення технічного та організаційного рівня виробництва.

Для оцінки економічної ефективності інвестиційної пропозиції, інвестиційного проекту використовують наступні критерії:

- чиста приведена вартість;
- внутрішня норма дохідності;
- дисконтований період окупності;
- індекс прибутковості.

Інвестиційне забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства з одного боку, – це безперервний, послідовний процес пошуку, залучення та використання різних видів інвестиційних ресурсів, необхідних для здійснення міжнародної діяльності, а з іншого, – складна система, що містить джерела інвестиційних ресурсів, форми та інструменти інвестування, які в сукупності дають змогу обґрунтовано обрати спосіб ресурсного забезпечення, що забезпечує комплексний підхід до вирішення питання інвестування.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

2.1. Загальна характеристика господарської діяльності підприємства та його фінансово-економічний стан

Товариство з обмеженою відповідальністю «ВСМК-ТРЕЙД» - торгово-виробнича компанія, яка успішно функціонує вже більше 15 років на ринку меблів та меблевих комплектуючих.

Таблиця 2.1.

Дані ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Скорочена назва:	ТОВ "ВСМК-ТРЕЙД"
Юридична адреса:	03124, м.Київ, Солом'янський район, бульвар Вацлава Гавела, будинок 16
Зареєстрований:	Шевченківська районна у місті Києві державна адміністрація, 27.12.2002
ЄДРПОУ:	40853644
Директор:	Сімонов Ярослав Сергійович
Галузева належність:	46.90. - неспеціалізована оптова торгівля

Складено на основі [14]

ТОВ "ВСМК-ТРЕЙД", відоме під торговою маркою «Віяр», яке є одним з провідних українських підприємств з продажу меблів комплектуючих та надання супутніх послуг.

Дана компанія вибудувала сітку філіалів, розширившись не тільки по Україні, а й за її межами. Відділення компанії відкриті в таких містах України як: Київ, Харків та Дніпро. Закордоном присутня на ринку Білорусі – відкритий філіал в Мінську.

Рис.2.1. Географічна присутність філіалів ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Джерело: складено автором на основі джерела [24]

Компанія ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» успішно працює на ринку меблевих комплектуючих. Основна сфера діяльності - це продаж і обробка матеріалів і фурнітури для виробництва меблів.

ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» орієнтоване як на професійних виробників меблів, для яких виробництво меблів - це бізнес, так і на роздрібних покупців, які роблять меблі самостійно для задоволення або для заощадження.

В асортименті компанії більше 20 000 найменувань продукції, що включають меблеву фурнітуру, плитні та кромочні матеріали, фасади для меблів, вироби з штучного каменю, виробничі послуги.

Крім широкого асортименту продукції, компанія надає послуги по порізці, кріпленню, фрезеруванню та нагріванню плитних матеріалів, фасадних послуг.

ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» взаємодіє з великою кількістю контрагентів. У 2010 році офіційно визнали компанію своїм дилером в Україні Hettich, Kronospan, Cleaf, Egger, Franke і інші міжнародні компанії. Також підприємство поповнило свій продуктивний портфель товарами власного виробництва.

Зокрема, до них відносяться такі торгові марки, як Starke, Muller, Ferro Fiori, Lumine.

Усі товарні позиції можна побачити наживо і випробувати на ділі, завдяки сучасним шоу-румам з торговою маркою «Віяр». В магазинах ТМ «Віяр» можна купити все необхідне для виробництва меблів - від ДСП та кромки до шурупа та меблевої ручки. Після покупки є можливість замовити виробничі послуги – розпилити плитні матеріали, пропиляти, обкромкуюти. У загальному, залишиться тільки зібрати готовий корпус меблі і транспортувати з однієї фірми в іншу.

Серед переваг ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» можна виділити:

- високу якість продукції;
- великий вибір товару;
- розумну цінову політику;
- відмінний сервіс.

Однак унікальна особливість ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» - це економія часу. Вся компанія і ставлення до клієнта побудовані так, що покупець не втрачає часу і за короткий термін, без метушні отримує те, що потрібно.

Перевагами також є електронна черга, комфортний офіс, великий виставковий зал, де товари можна розглядати з усіх боків. В залі працюють кваліфіковані консультанти.

Також є веб-сайт, де розміщені товари з актуальними цінами.

За 14 років компанія налагодила дуже багато форматів співпраці з клієнтом, зібрав великий асортимент, постійно працює над оновленням як складської програми, так і супутніх послуг, запускає нові акції та програми лояльності. Щоб клієнти могли стежити за змінами, ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» " запуснув інформаційний проект «Академія «ВіЯр»», в рамках якого проходять навчальні семінари по товарах і послугам [24].

Розглянемо фінансово-економічний стан компанії ТОВ "«ВСМК-ТРЕЙД».

Компанія є самостійним господарським суб'єктом і діє за принципом повного господарського розрахунку та самофінансування.

Таблиця 2.2.

Фінансово-економічний стан ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

	2012	2013	2014	2015	2016
Поточна ліквідність, %					
Показники компанії	294,3	179,7	166,3	144,1	160,4
Середні по галузі	116	118,4	115,3	116,6	117,6
Абсолютна ліквідність, %					
Показники компанії	4	14,1	6,2	15,4	14,6
Середні по галузі	4	3,5	3,7	4,5	4,6
Коефіцієнт автономії, %					
Показники компанії	70,1	48,5	45,4	35,6	46,2
Середні по галузі	19,8	19,7	15,6	16,3	17,6
Рентабельність активів, %					
Показники компанії	12,4	8,6	7,7	6,0	14,1
Середні по галузі	1	1,1	0,1	1,5	2,1
Рентабельність оборотних активів, %					
Показники компанії	14,1	9,3	8,5	6,5	16,4
Середні по галузі	1,4	1,4	0,2	1,8	2,5
Чиста маржа, %					
Показники компанії	1,1	1,3	1,1	0,7	1,6
Середні по галузі	0,4	0,4	0,1	0,7	0,8
Рентабельність загальних активів, %					
Показники компанії	14,6	11,9	10,6	7,3	17,2
Середні по галузі	3,5	3,8	1,6	3,5	4,5

Продовження табл.2.2.

Оборотність загальних активів, %					
Показники компанії	11,7	8,4	8,1	10,4	9,3
Середні по галузі	2,9	2,7	2,3	2,6	2,6
Оборотність робочого капіталу, %					
Показники компанії	22,2	17,8	21,2	33,2	30,5
Середні по галузі	5,4	5,2	3,4	4,1	4,7
Оборотність дебіторської заборгованості, %					
Показники компанії	35,2	28,4	29,1	38,0	20,8
Середні по галузі	10,2	8,9	7,8	8,5	8,3

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

З отриманих даних фінансово-економічного аналізу видно, що рівень ризику компанії є низький. Показник поточної ліквідності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» більше 100, а це означає, що підприємство має ресурси для погашення короткострокових вимог кредиторів. Загалом показники даної компанії перевищують середні по галузі, що свідчить про конкурентоспроможність підприємства та ефективну діяльність.

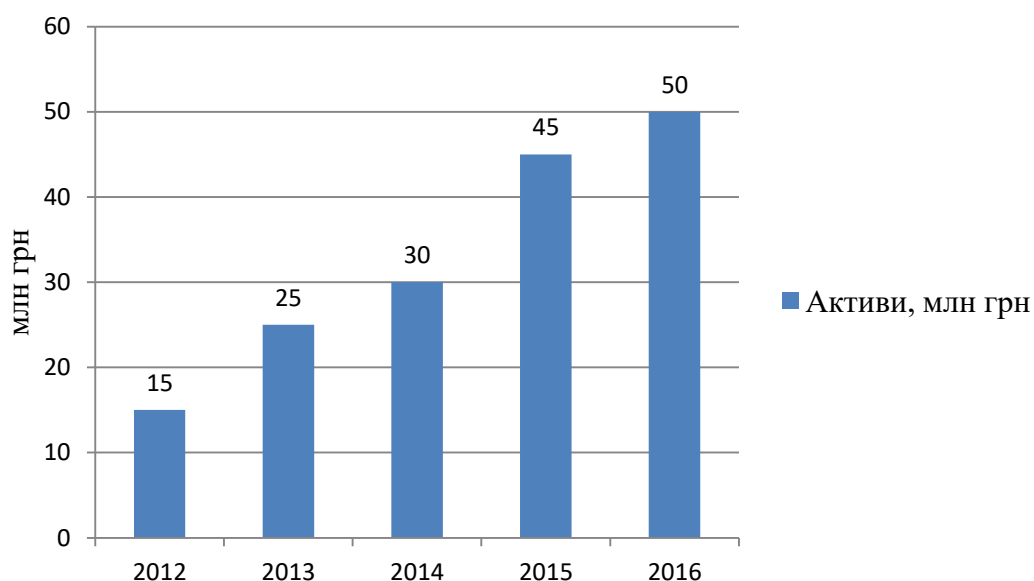

Рис. 2.2. Активи ТОВ "ВСМК-ТРЕЙД"

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

Активи компанії мають тенденцію до збільшення, що свідчить про ефективну діяльність підприємства та розширення бізнесу.

Проаналізуємо продажі ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» в динаміці з прибутком (рис. 2.2)

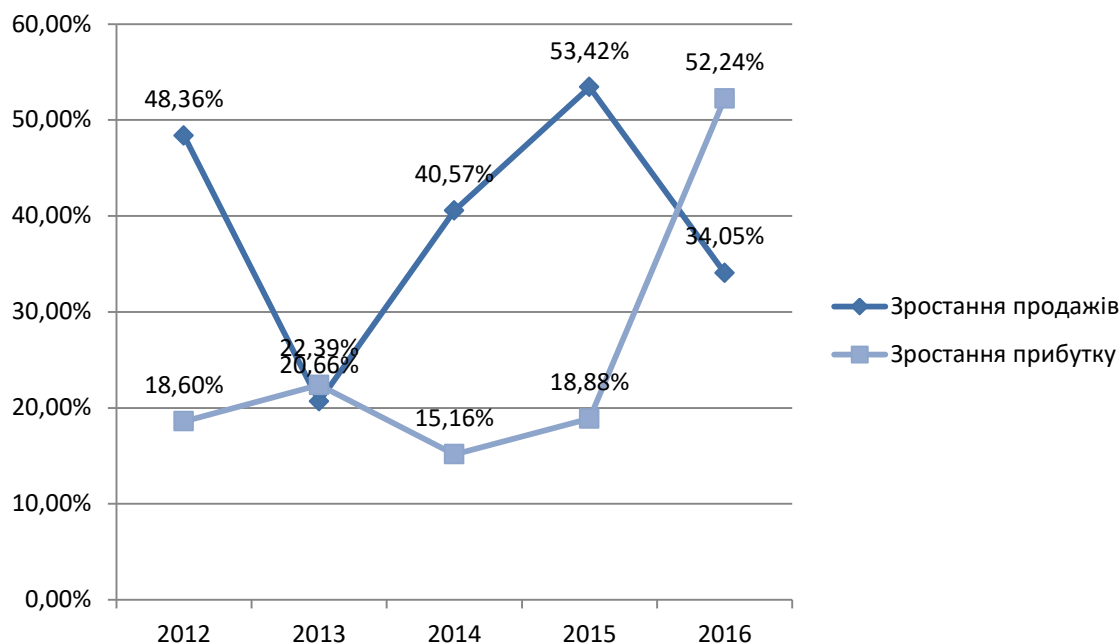

Рис. 2.3. Зростання прибутку та продажів ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

З 2013 року по 2015 продажі мали тенденцію до збільшення, але в той самий проміжок часу прибуток мав негативну тенденцію. Це пояснюється тим, що через економіко-політичну ситуацію курс валют змінився і так як частина продукції, яку продає ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД», закупляється з закордону витрати компанії збільшились, що призвело до зменшення прибутку не зважаючи на те що продажі збільшувались.

Основними партнерами ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» є всесвітньо відомі холдинги Egger, Hettich, Kronospan, Cleaf, Franke та інші. З ними компанія веде зовнішньоекономічну діяльність, а саме імпортні операції по поставці товарів.

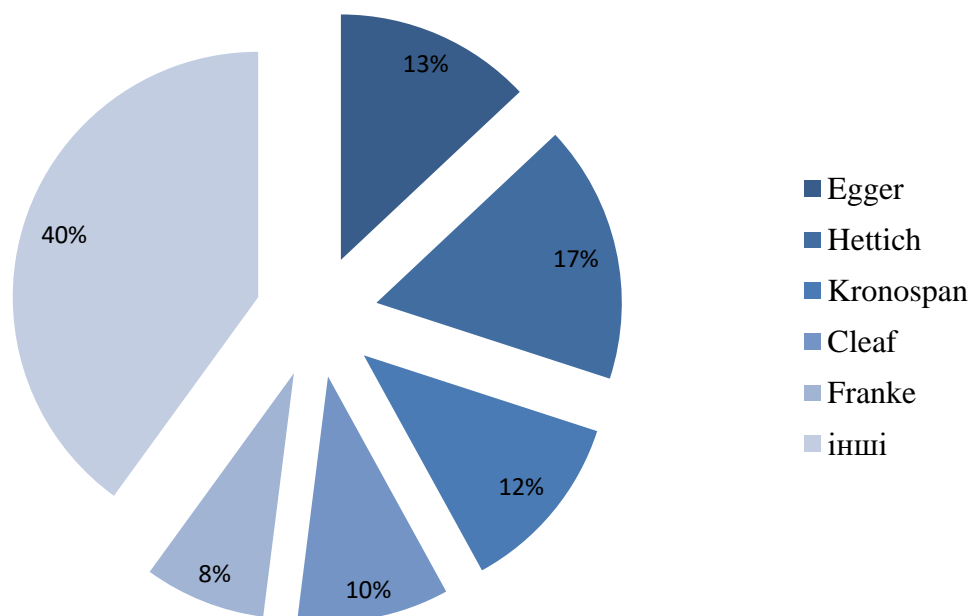

Рис.2.4. Доля партнерів у діяльності ТОВ «ВСКМ-ТРЕЙД»

Джерело: складено автором на основі джерела[24]

Як бачимо з рис.2.4 найбільша доля припадає на Hettich, Egger та Kronospan. З компанією Hettich ТОВ «ВСКМ-ТРЕЙД» співпрацює на умовах поставки фурнітури для меблів. З Egger та Kronospan – поставки листкових матеріалів на основі деревини.

Таблиця 2.3.

Основні контрагенти ТОВ «ВСКМ-ТРЕЙД»

Контрагент	Країна контрагента	Група товарів
Cleaf	Італія	ДСП, кромка
Egger	Австрія	ДСП, МДФ плити, кромка, стільниці, стінові панелі
Kaindl	Австрія	ДСП
Kronospan	Австрія	ДСП, ДВП, МДФ плити, пластик, стільниці, стінові панелі
Swiss Krono	Швейцарія	ДСП, пластик, стільниці
Pfleiderer	Німеччина	ДВП
Niemann	Німеччина	Акрилові МДФ панелі, кромка
AGT	Туреччина	МДФ плити, кромка
Rehau	Швейцарія	Кромка
Kromag	Україна	Кромка
Hranipex	Чехія	Кромка

Продовження табл.2.3.

Агра	Італія	Пластик, стільниці
Luxeform	Ураїна	Пластик, стільниці, стінові панелі
Franke	Швейцарія	Витяжки, мийки та аксесуари
Eleyus	Україна	Витяжки

Джерело: складено автором на основі джерела[24]

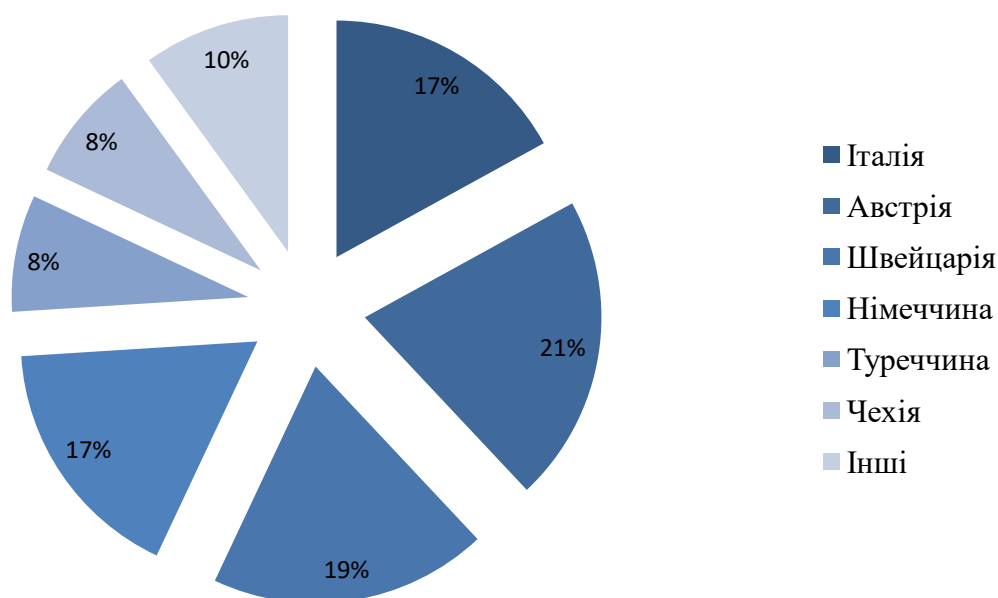

Рис.2.5. Частка країн-партнерів в діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Джерело: складено автором на основі джерела[24]

Основними країнами-партнерами ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» є Австрія, Швейцарія, Німеччина, Італія, Туреччина, Чехія та інші (рис.2.5).

Для оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності необхідно проаналізувати дохід від реалізації імпортої продукції ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД».

З рисунку 2.5 видно, що обсяг доходу від імпортої продукції у 2015 збільшився на 45,9% і становив 16,9 млн грн. У 2016 році відбулось зменшення обсягу реалізованої продукції. Так у 2016 році порівняно з 2015 роком зменшення становило 24,6%. Дохід від реалізації імпортої продукції ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» у 2016 році становив 15,15 млн грн.

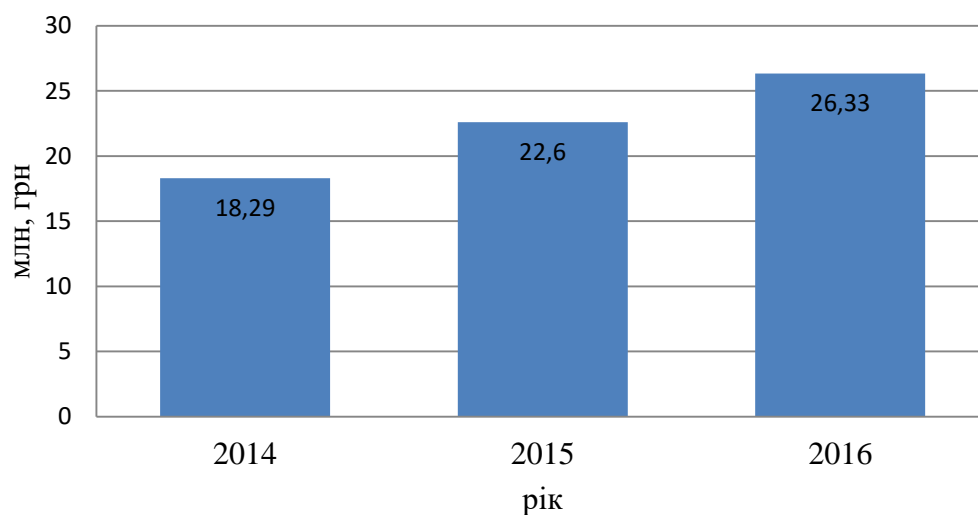

Рис.2.6. Дохід від реалізації імпоротної продукції ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

Ринок фурнітури для меблів є достатньо насиченим. Розглянемо обсяги реалізації фурнітури для меблів в Україні за 2014-2016 рр (табл 2.4).

Таблиця 2.4.

Реалізація фурнітури для меблів в Україні за 2014-2016 рр. тис. грн

Реалізація продукції	Роки		
	2014	2015	2016
Фурнітура для меблів	131965,9	152307,3	217875,3

Складено за даними [31]

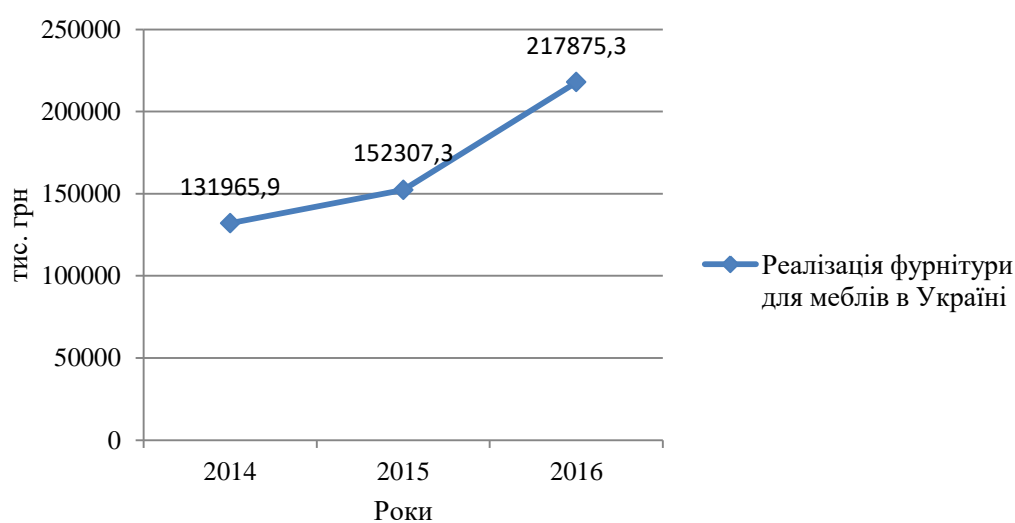

Рис. 2.7. Реалізація фурнітури для меблів в Україні за 2014-2016 рр. тис. грн

Складено за даними [31]

У 2015 році обсяг реалізації меблевої фурнітури збільшився на 15% порівняно з 2014 роком, а в 2016 на 43% порівняно з 2015 роком. Це свідчить про стрімкий ріст ринку меблевої фурнітури та збільшення попиту на даний вид продукції. Разом з попитом збільшується і кількість конкурентів на ринку. Як зазначають експерти український ринок продукції для меблів ділиться між іноземними та вітчизняними виробниками в співвідношенні приблизно 35% на 65%.

Основними конкурентами ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» є компанії: Еко комплект, MF (меблева фурнітура), GTV, Сіріус, Hafele, Kronas, Точка опори, Меблеві технології та інші.

Розглянемо річні статистичні дані за результатами опитування споживачів. Рейтинг за результатами голосування споживачів обчислюється як середнє арифметичне балів, отриманих конкурсантом у кожному з 4-ьох річних кварталів. Максимальна оцінка 5.

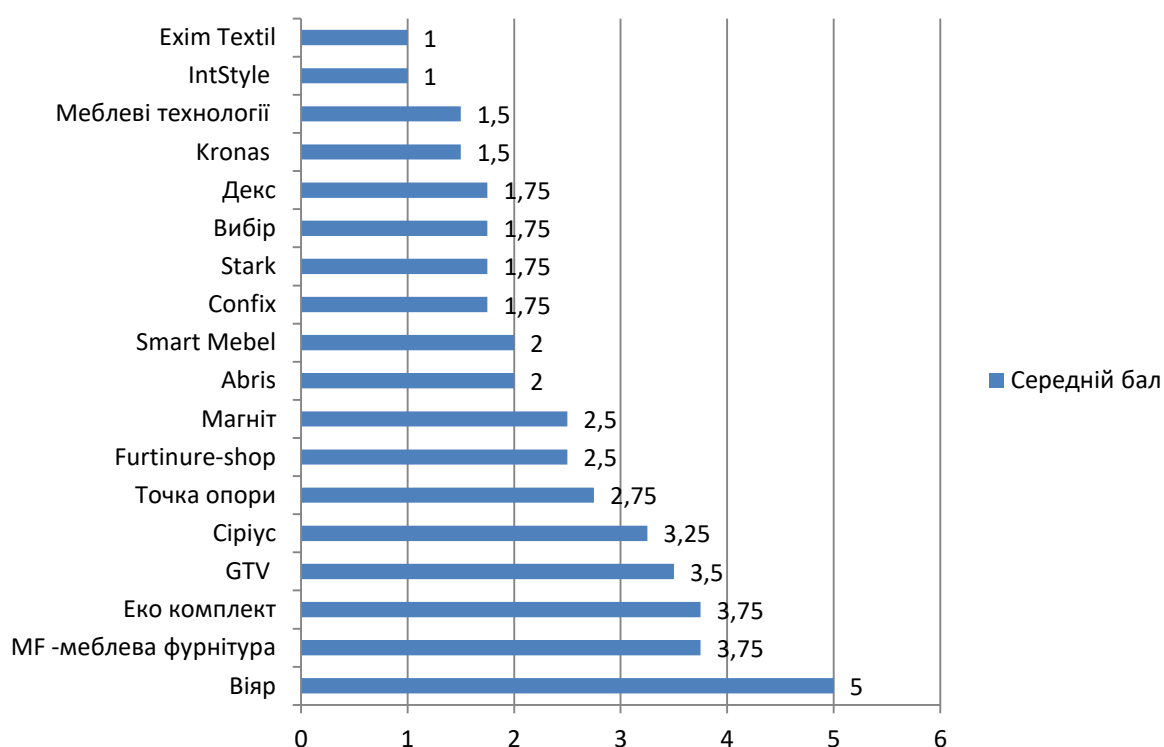

Рис. 2.8. Річний рейтинг магазинів меблевої фурнітури за результатами голосування споживачів

Джерел:[30]

Як бачимо з показників ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» (ТМ «Віяр») має найкращі показники та займає лідируючі показники з поміж 18 компаній.

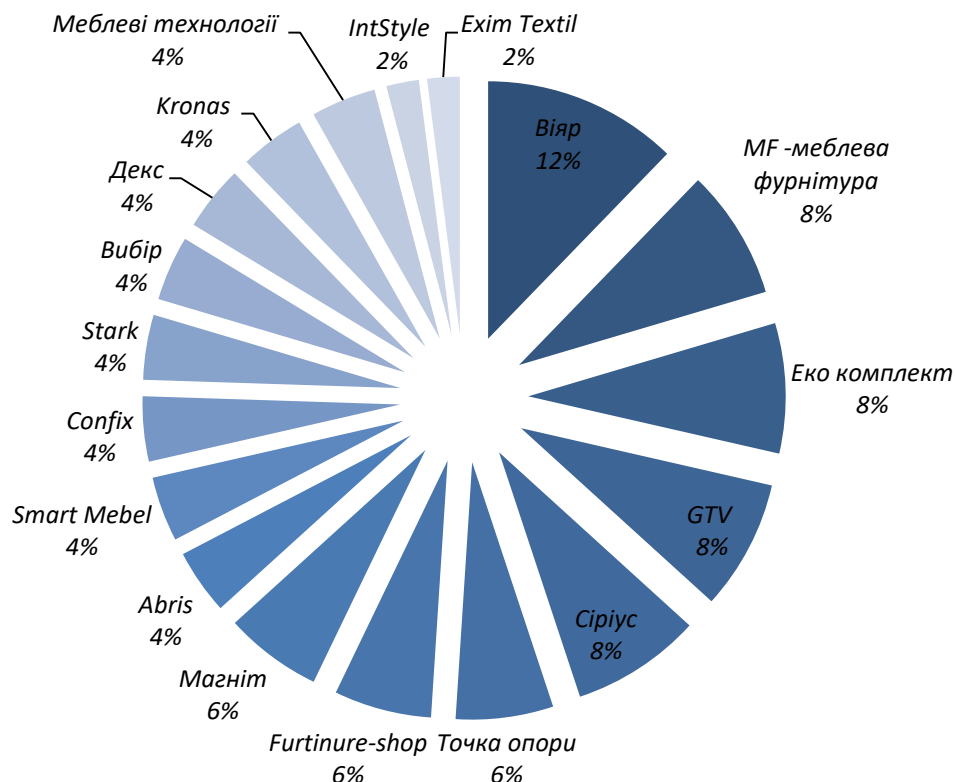

Рис.2.9. Частка споживачів на ринку меблевої фурнітури

Джерел:[30]

На шляху до підвищення конкурентоспроможності слід дотримуватись агресивної стратегії, тобто намагатися захоплювати нові ринки збуту, знаходити нових партнерів, дистриб'юторів та клієнтів. Становище підприємства дає змогу активно інвестувати кошти у розвиток, намагаючись збільшити свою частку ринку.

Компанія активно впроваджує маркетингові заходи та постійно відслідковує нові тенденції на ринку задля підтримку своєї конкурентоспроможності та задоволення попиту споживачів.

Основними факторами успіху діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» у галузі меблевої фурнітури є:

- Широкий асортимент продукції;
- Можливість зробити обробку матеріалів на території магазину;
- Автоматизовані процеси закупки матеріалів;

- Кваліфіковані консультанти;
- Веб-сайт з актуальною інформацією про товари;
- Акції та програми лояльності.

Отже, ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» веде ефективну економічну діяльність та має сильні позиції на ринку. Завдяки свої партнерським зв'язкам до магазину «Віяр» постійно поступають високоякісні матеріали у широкому асортименті. Конкуренція у галузі є високою, але завдяки своїм маркетинговим заходам компанія завойовує прихильність споживачів та має високий попит на продукції.

2.2. Оцінка ефективності міжнародної діяльності підприємства

У ринкових умовах основна мета діяльності підприємства – одержання прибутку, а ознака економічної ефективності міжнародної діяльності підприємства – це максимізація прибутку за рахунок мінімізації матеріальних і нематеріальних витрат, підвищення темпів приросту обсягів виручки, зростання обсягів чистого доходу.

Підприємство ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД», яке аналізується вданій роботі, активно веде зовнішньоекономічну діяльність та намагається покращувати свої позиції на вітчизняному ринку за рахунок імпортової продукції .

Основними ринками збуту Компанії є такі міста України як Київ, Харків та Дніпро, а також столиця Білорусії – Мінськ.

Більша частка проданої продукції припадає на Київ, де розташовано три магазини компанії. Друге місце посідає Дніпро, де товари магазину «Віяр» користуються попитом. На третьому та четвертому – Харків та Мінськ відповідно.

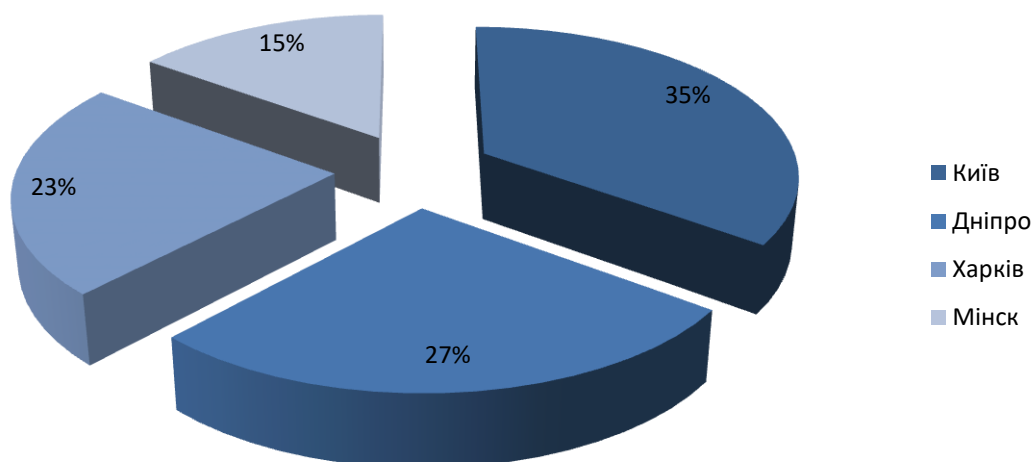

Рис.2.10. Частка ринків збуту в загальному обсязі продажів

Джерело: складено автором на основі джерела[24]

ТОВ «ВСКМК-ТРЕЙД» займається імпоротною діяльністю і є дилером світових брендів, таких як Egger, Hettich, Kronospan, Cleaf, Franke та інших.

Розглянемо детальніше імпорتنу діяльність підприємства та оцінимо її ефективність.

Економічний ефект імпорту (E_{im}) товарів може бути визначено за такою формулою:

$$E_{im} = C_p - Z_{im}, \quad (2.1),$$

де:

C_p – ціна реалізації імпортних товарів народного споживання на внутрішньому ринку, у грн.;

Z_{im} – витрати на імпорт товарів народного споживання, що включають їхню контрактну вартість, з урахуванням митних платежів, сплачених при митному оформленні, у грн..

Величина E_{im} характеризує прибуток від реалізації імпортних товарів. Вона може бути використана при укладанні угоди їхньої купівлі та при плануванні та аналізі зовнішньоекономічної діяльності.

Попередня оцінка ефективності імпорتنих операцій має проводитись на етапі підготовки до укладання угоди на імпорт товарів певної групи, з урахуванням того, що при митному оформленні проводиться нарахування та сплата таких видів платежів: митні збори; мито; акцизний збір; ПДВ.

Відобразимо динаміку зміни обсягів імпорту ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» за період 2014-2016рр. в табл. 2.5.

Таблиця 2.5.

Динаміка зміни обсягів імпорту ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» за 2014-2016 рр.

Показник	2014	2015	2016
Обсяг імпорту, млн. грн	13,5	17,91	19,24

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

Відобразимо дані табл. 2.5 графічно (рис. 2.11).

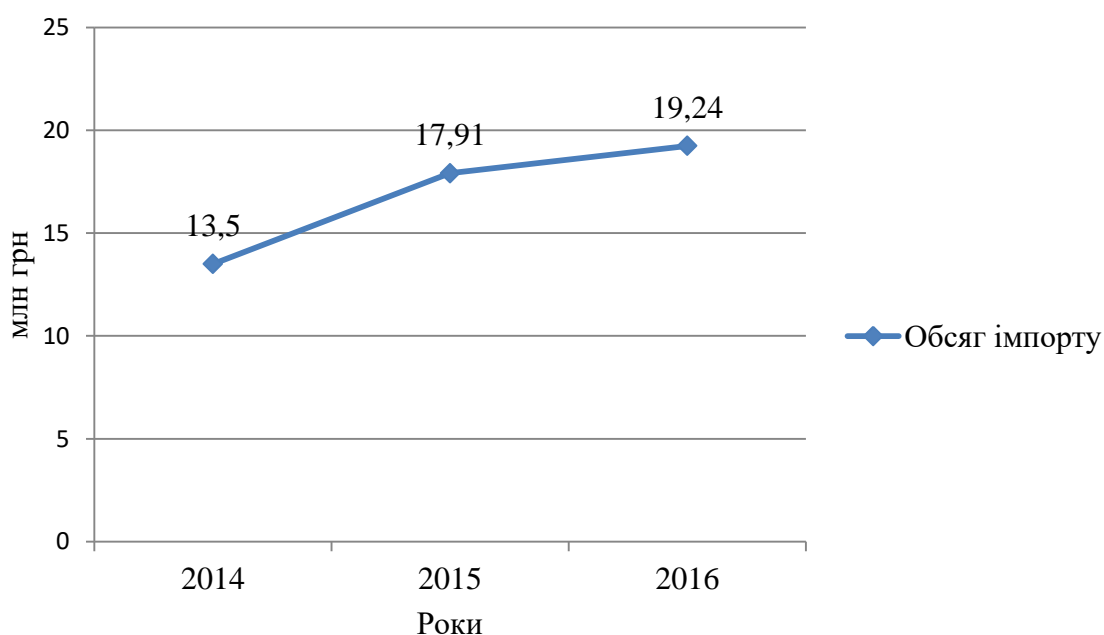

Рис. 2.11. Динаміка зміни обсягів імпорту ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

Як видно на рис. 2.11, обсяг імпорту ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» у 2014р. склав 13,5 млн. грн, у 2015р. – 17,91 млн. грн, а у 2016р. – 19,24 млн. грн. Як бачимо, за період 2014-2016рр. обсяг імпорту різко зріс на 4,41 млн. грн.

Витрати на імпорт товарів (Зім) дорівнюють обсягам імпортованої продукції.

Таблиця 2.6.

Економічний ефект імпорту

Показник	Роки		
	2014	2015	2016
Витрати на імпорт товарів, млн. грн	13,5	17,91	19,24
Реалізація імпортової продукції, млн. грн	18,29	22,6	27,33
Економічний ефект імпорту, млн. грн	4,79	4,69	8,09

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

Таблиця 2.7.

Зміна ціни реалізації та економічного ефекту імпорту протягом 2014-2016рр.

Показник	2015/2014		2016/2015	
	Δ	%	Δ	%
Ціна реалізації	+4,31	+24,9	+4,73	+21,81
Економічний ефект імпорту	- 0,10	+2,09	+1,26	+72,49

Розраховано за даними [25]

Відобразимо динаміку зміни економічного ефекту імпорту графічно (рис. 2.12).

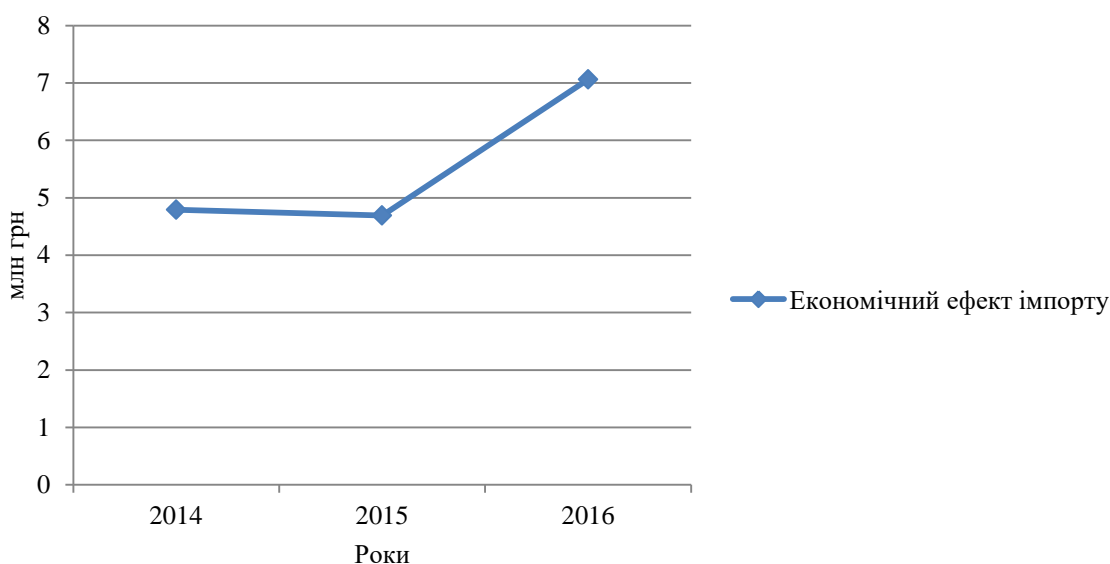

Рис. 2.12. Динаміка зміни обсягів економічного ефекту імпорту ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» за 2014-2016 рр.

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

Як видно з рис. 2.12, економічний ефект імпорту у 2016 році різко збільшився (на 72% порівняно з попереднім роком). Це пов'язано зі збільшенням реалізації імпортової продукції.

Розрахуємо показник абсолютної економічної ефективності імпорту.

Показник економічної (абсолютної) ефективності імпорту ($E_{ef.i}$) розраховується діленням вартості імпортової продукції на внутрішньому ринку на витрати на придбання імпортової продукції [28]:

$$E_{ef.i} = V_{iv.p.} / V_i, \quad (2.2),$$

де:

$V_{iv.p.}$ - вартість імпортової продукції на внутрішньому ринку;

V_i - витрати на придбання імпортової продукції.

Таблиця 2.8.

Абсолютна економічна ефективність імпорту ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Показник	Рік		
	2014	2015	2016
Абсолютна економічна ефективність	1,38	1,28	1,44

Розраховано за даними [25]

Чим більший даний показник за одиницю, тим ефективніша імпортна діяльність для підприємства.

Як бачимо з отриманих даних ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» веде ефективну імпортну діяльність. У 2015 році порівняно з 2014 роком відбулось зменшення абсолютної економічної ефективності, однак в 2016 році показник збільшився порівняно з 2014 на 4%.

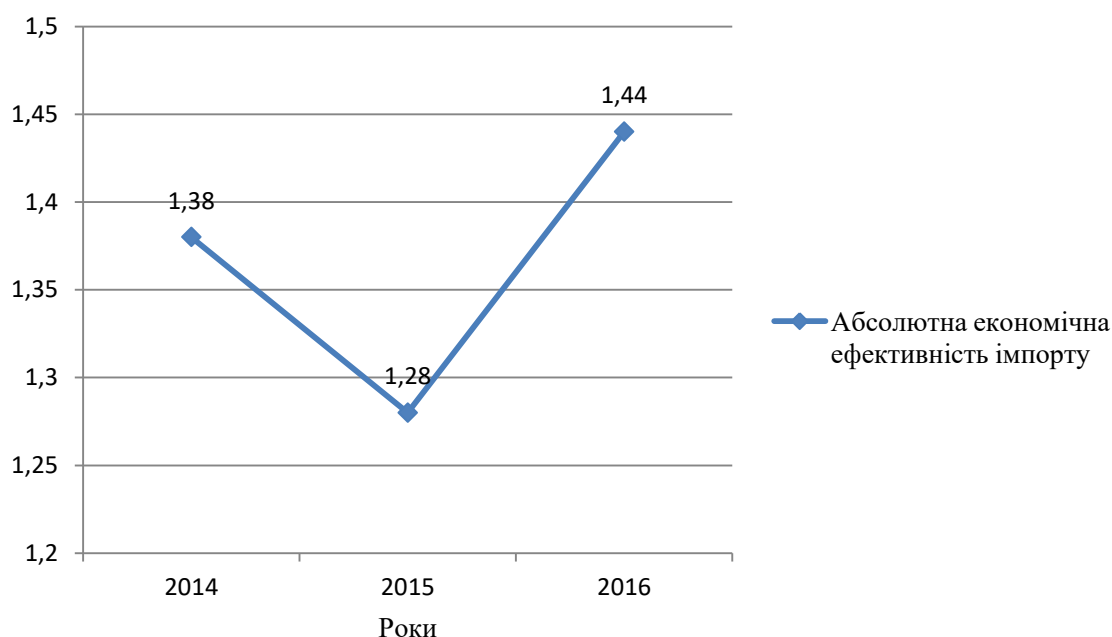
Розглянемо динаміку зміни абсолютної економічної ефективності імпорту підприємства.

Таблиця 2.9.

**Динаміка зміни абсолютної економічної ефективності імпорту ТОВ
«ВСМК-ТРЕЙД»**

Показник	2015/2014		2016/2015	
	Δ	%	Δ	%
Абсолютна економічна ефективність	-0,1	-7,24	+0,16	+12,5

Розраховано за даними [25]

**Рис. 2.13. Динаміка зміни абсолютної економічної ефективності імпорту ТОВ
«ВСМК-ТРЕЙД»**

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

З рис. 2.13 видно, що динаміка зміни абсолютної економічної ефективності імпорту ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» є нестабільною, однак ці зміни не суттєві і коливаються в межах 8-13%. Зміни в 2015 році бік зниження ефективності викликані економічною кризою в Україні, що призвела до зміни валютних курсів та купівельної спроможності громадян. У 2016 році абсолютна економічна ефективність збільшилась порівняно з попереднім роком на 12,5%.

Визначення показника економічного ефекту імпорту дає можливість розрахувати показник рентабельності імпорту (P_i) діленням його на суму витрат на придбання імпортової продукції[28]:

$$P_i = E_{e.i.} / B_i, \quad (2.3),$$

де:

$E_{e.i.}$ - показник економічного ефекту імпорту;

B_i - витрат на придбання імпортової продукції.

Таблиця 2.10.

Рентабельність імпорту ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Показник	Рік		
	2014	2015	2016
Рентабельність імпорту	0,38	0,34	0,39

Розраховано за даними [25]

Даний показник показує розмір прибутку від реалізації імпорту на 1 грн. витрат щодо його придбання.

У 2016 році з однієї вкладеної гривні, витраченої на придбання імпортової продукції підприємство отримувало 39 копійок. Цей показник є найвищим у період з 2014-2016 рр.

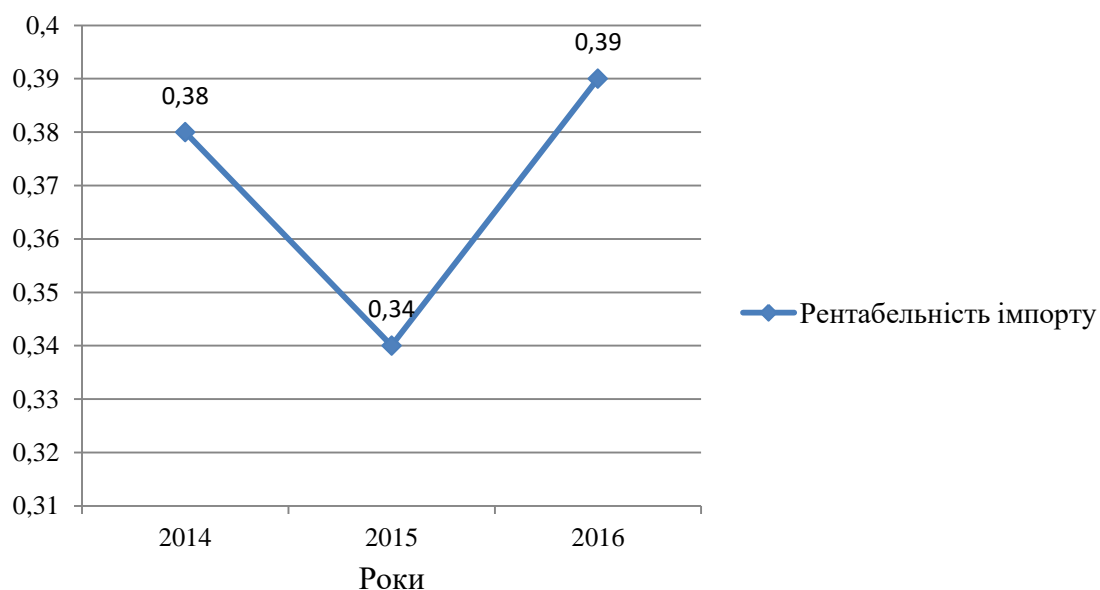

Рис. 2.14. Рентабельність імпорту ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

Розглянемо структуру імпортової продукції, яку реалізує ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД».

Таблиця 2.11.

Структура імпортованої продукції ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Групи товарів	2014		2015		2016	
	Вартість, тис. грн.	% від імпорту	Вартість, тис. грн.	% від імпорту	Вартість, тис. грн.	% від імпорту
Плитні матеріали	3500	28,00	4900	28,98	5100	27,96
Меблева фурнітура	1300	10,40	1500	8,87	1800	9,87
Кромка та пластики	2900	23,20	3000	17,74	3300	18,09
Стільниці та стінпанелі	1100	8,80	1710	10,11	1900	10,42
Роздвижні системи	800	6,40	1600	9,46	1500	8,22
Фасади	1000	8,00	1800	10,64	2100	11,51
Кухонна техніка	1900	15,20	2400	14,19	2540	13,93
Разом	12500	100	16910	100	18240	100

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

Проаналізувавши отримані дані, бачимо, що найбільше імпортується плитні матеріали, а саме ДСП, ДВП, акрилові МДФ панелі, МДФ плити, фанера, скло та дзеркала.

Представимо дані графічно.

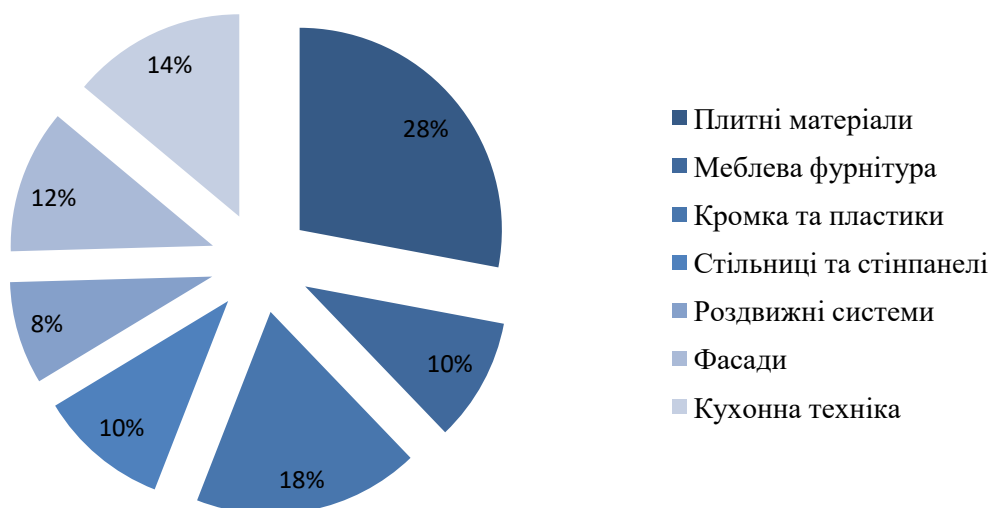

Рис.2.15. Структура імпортованої продукції ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД», 2016 р.

Джерело: складено автором на основі джерела[25]

ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» активно веде зовнішньоекономічну діяльність та збільшує продажі за рахунок імпортової продукції. Найбільша частка імпорту припадає на товарну групу – плитні матеріали. Основні закордонні контрагенти зосереджені в таких країнах як Австрія, Швейцарія, Німеччина, Італія, Туреччина, Чехія. ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» постійно розвивається та відкриває нові магазини як на території України, так і за її межами, вдосконалюючи та розширюючи цим свою міжнародну діяльність.

2.3. Проблемні аспекти інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства

ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» функціонує за рахунок власних коштів підприємства, так як ефективність діяльності підприємства забезпечує всі потреби в коштах.

Однак за період свого існування підприємство використовувало кредитні кошти банку з метою розширення своєї діяльності.

У 2015 році відбулось відкриття філіалу в Мінську, за чого ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» звертався до банківської установи для отримання кредитних коштів. Метою отримання кредиту було поповнення обігових коштів, а саме закупка товару для магазину. Сума кредиту становила – 5 000 000 грн.

Також у зв'язку з відкриттям у 2016 році філіалу в м. Харкові підприємство повторно зверталось за кредитними коштами. Цього разу сума кредиту становила - 3 500 000 грн. Метою було використання коштів на ремонт приміщення, де планувалось відкриття нового магазину.

Всі кредити були погашені достроково.

При використанні додаткового фінансування з боку банку підприємство ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» зіткнулось з наступними проблемами:

— Висока відсоткова ставка за кредитом. Відсотки нараховувались на початкову суму, що збільшувало вартість інвестиційного проекту.

- Додаткові комісії при оформленні.
- Великий пакет документів при оформленні кредиту.
- Довга процедура оформлення.

Проблемні аспекти, з якими стикається ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» при пошуку інвестиційних коштів залежать від економічної ситуації в країні, що впливає на інвестиційну привабливість підприємств.

Проаналізуємо інвестиційну ситуацію в країні та по галузям економічної діяльності.

За даними Гамбурзького інституту світової економіки українські підприємства мають низький рівень інвестиційної привабливості. Так у 2016 році Україна посіла 130 місце із 174 країн [27].

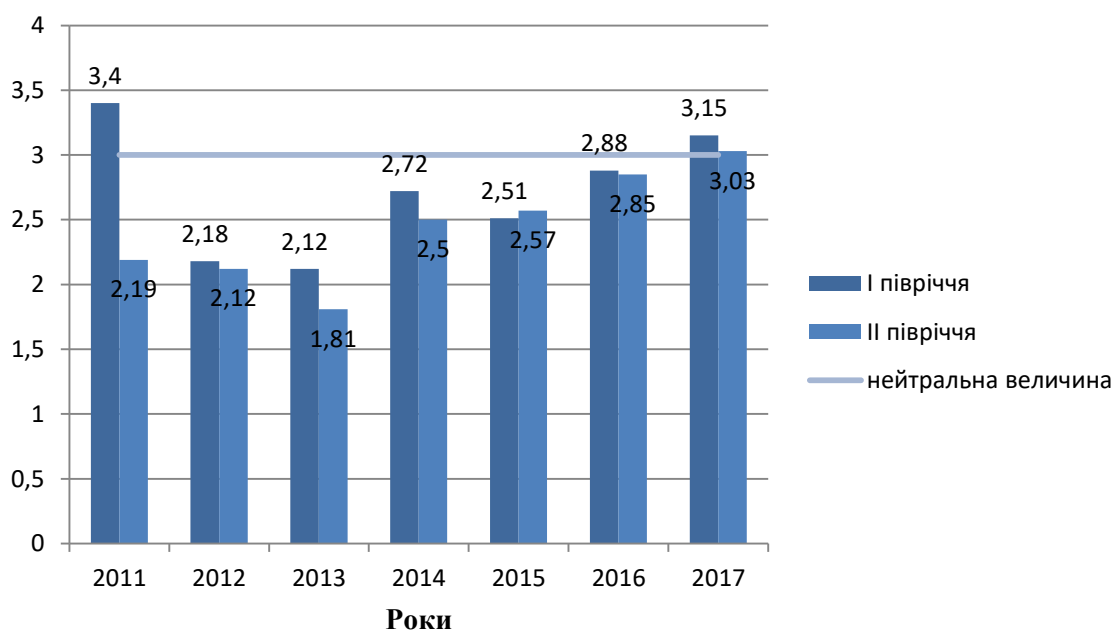

Рис.2.16. Інвестиційна привабливість українських підприємств

Джерело: складено автором на основі джерела[27]

За даними Європейської бізнес асоціації, яка щороку проводить опитування директорів компаній, щодо їх думки про бізнес середовище, інвестиційна привабливість у 2017 році оцінюється в 3,03 бали за 5-ти бальною шкалою. У першому півріччі 2017го індекс покинув негативну площину вперше з 2011 року. В першому півріччі 2017го індекс дорівнював – 3,15 балів. А минулого року він становив: 2,88 та 2,85 бали – у червні та грудні відповідно.

Серед позитивних змін, які вплинули на покращення показників, респонденти виокремлюють відкритість державних даних, поступову дерегуляцію, помітний розвиток електронних сервісів, спрощення процедури отримання дозвільних документів на будівництво, мораторій на перевірки, послаблення валютного контролю, запровадження інституту приватних виконавців, прийняття закону про squeeze-out тощо.

Проаналізувавши капітальні інвестиції за видами економічної діяльності було виявлено, що на сектор, в якому працює ТОВ «ВСМК ТРЕЙД» припадає 8,34% всіх інвестицій. Даний вид економічної діяльності є четвертим в рейтингу за обсягом отриманих інвестицій.

Таблиця 2.12.

Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності (2016 рік)

Вид економічної діяльності	Млн грн	%
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	50484	14,05
Промисловість	117753,6	32,78
Будівництво	44444	12,37
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	29956,8	8,34
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	25107,8	6,99
Тимчасове розміщування й організація харчування	1477,9	0,41
Інформація та телекомунікації	15651,2	4,36
Фінансова та страхова діяльність	7678,7	2,14
Операції з нерухомим майном	19665	5,47
Професійна, наукова та технічна діяльність	6579,4	1,83

Продовження табл.2.12.

Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	10009,2	2,79
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	22380,8	6,23
Освіта	2257,3	0,63
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	4479	1,25
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	969,9	0,27
Надання інших видів послуг	321,5	0,09
Усього	359216,1	100

Складено за даними[31]

Проаналізуємо інвестиції українських підприємств за джерелами фінансування.

Таблиця 2.13.

Інвестиції за джерелами фінансування за 2014-2016 роки

Джерело інвестицій	Роки					
	2014		2015		2016	
	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%
За рахунок коштів державного бюджету	2 738,70	1,25	6 919,50	2,53	9 264,10	2,58
За рахунок коштів місцевих бюджетів	5 918,20	2,70	14 260,00	5,22	26 817,10	7,47
За рахунок власних коштів підприємств та організацій	154 629,50	70,47	184 351,30	67,50	248 769,40	69,25
За рахунок кредитів банків та інших позик	21 739,30	9,91	20 740,10	7,59	27 106,00	7,55
За рахунок коштів іноземних інвесторів	5 639,80	2,57	8 185,40	3,00	9 831,40	2,74
За рахунок коштів населення на будівництво житла	22 064,20	10,06	31 985,40	11,71	29 932,60	8,33
За рахунок інших джерел фінансування	6 690,20	3,05	6 674,70	2,44	7 495,50	2,09
Усього	219 419,90	100	273 116,40	100	359 216,10	100

Складено за даними [31]

Загальний обсяг інвестицій у 2016 році порівняно з 2014 збільшився на 139796,2 млн грн (64%).

З отриманих даних бачимо, що переважна більшість (близько 70%) підприємств перебуває на самофінансуванні і використовують власні кошти організації. Кредитні кошти використовуються на 8%. При чому варто зазначити, що залучення кредитних коштів банку у 2016 році збільшилось на 6365,9 млн грн. Щороку фінансування за рахунок коштів іноземних інвесторів збільшується. Так у 2016 році було отримано 9831, 4 млн грн іноземних інвестицій, що на 20% більше ніж в 2015 році та на 74% більше ніж в 2014 році.

Розглянемо інвестиції за джерелами фінансування у Республіці Білорусь, де ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» веде підприємницьку діяльність.

Таблиця 2.14.

Інвестиції за джерелами фінансування в Республіка Білорусь за 2014-2016 роки

Джерело інвестицій	Роки					
	2014		2015		2016	
	Млрд руб	%	Млрд руб	%	Млн руб	%
За рахунок коштів республіканського бюджету	14 577,40	6,47	28451,9	13,73	3198,1	17,09
За рахунок коштів місцевих бюджетів	20 993,10	9,32	16 769,20	8,09	1 244,60	6,65
За рахунок власних коштів підприємств та організацій	86 672,30	38,47	82 183,50	39,67	7 439,80	39,76
За рахунок позикових коштів сторонніх організацій	3 423,20	1,52	2 741,90	1,32	241,00	1,29
За рахунок коштів населення	22 524,40	10,00	25 315,80	12,22	2 349,80	12,56

Продовження табл.2.14.

Іноземні інвестиції	8 234,40	3,66	8 009,10	3,87	929,20	4,97
Кредити банків	59 972,40	26,62	35594	17,18	2563,4	13,70
За рахунок інших джерел фінансування	8 872,40	3,94	8 107,00	3,91	744,10	3,98
Усього	225 269,60	100	207 172,40	100	18710	100

Складено за даними [29]

Так само як і в Україні на першому місці за джерелами фінансування знаходяться власні кошти підприємств, однак їх частка в загальному обсязі інвестицій в двічі менша ніж в Україні. У середньому на самофінансування припадає 39% загального обсягу інвестицій. Обсяги кредитних коштів щороку падає. Так у 2016 році на дане джерело припадало 13,7% загального обсягу, що на 3,5% менше ніж в 2015 році та на 13% менше ніж в 2014 році. Іноземні інвестиції мають тенденцію до збільшення. У 2016 році вони склали 929,2 млн руб, що становить 5% від загального обсягу інвестицій. Цей показник на 1,1% та на 1,31% більше ніж в 2015 році та 2014 році відповідно.

Західними вченими-економістами визначено, що для оцінки інвестиційної привабливості підприємства як об'єкта інвестування пріоритетне значення має аналіз наступних сторін його діяльності:

1. Аналіз оборотності активів. Ефективність інвестування в значній мірі визначається тим, наскільки швидко вкладені засоби обертаються в процесі діяльності підприємства.

2. Аналіз прибутковості капіталу. Однією з головних цілей інвестування являється забезпечення високого прибутку в процесі використання вкладених засобів. Але в сучасних умовах підприємства можуть в значній мірі керувати показниками прибутковості (за рахунок амортизаційної політики, ефективності податкового планування і т.п.). В процесі аналізу можна досить повно дослідити потенціал його формування в співставленні з вкладеним капіталом.

3. Аналіз фінансової стійкості. Такий аналіз дозволяє оцінити інвестиційний ризик, пов'язаний з структурним формуванням інвестиційних

ресурсів, а також виявити оптимальність фінансування поточної господарської діяльності.

4. Аналіз ліквідності активів. Оцінка ліквідності активів дозволяє визначити здатність підприємства платити по своїм короткостроковим зобов'язанням, попередити можливість банкрутства за рахунок швидкої реалізації окремих видів активів.

Іншими словами, стан активів характеризує рівень інвестиційних ризиків в короткостроковому періоді. Причому оцінка інвестиційної привабливості підприємства за зазначеними показниками здійснюється, враховуючи стадії його життєвого циклу, оскільки на різних стадіях значення одних і тих же показників матимуть різну цінність для підприємства та його інвесторів.

Можна виділити такі причини недостатньої інвестиційної привабливості:

- в першу чергу, нестабільність політичної ситуації, що значно гальмує розвиток інвестиційної діяльності, яка особливо відчутна зараз. Більшість вітчизняних інвесторів не можуть на всю потужність використати свої можливості, через відсутність стабільного регулювання інвестиційних процесів з боку уряду, неможливість прогнозувати та враховувати свої прибутки. Інвестор не знає, яку політику буде проводити нова влада, і як вона безпосередньо позначиться на його фінансовому стані;

- високий рівень податків, їх велика, необґрунтована кількість. Недосконала база оподаткування відштовхує інвесторів, адже зараз діє таке податкове законодавство, що стримує стимули розвитку інвестиційної активності, наприклад, якщо обсяг виробництва збільшується, то в свою чергу збільшується база оподаткування;

- нестабільність законодавства, що регулює діяльність корпорацій в Україні;

- відсутність сучасних інформаційних систем зв'язку з потенційними інвесторами, а також складність в інформаційному забезпеченні та інформаційній підтримці прийняття управлінських рішень на усіх рівнях управління;

- нерозвиненість страхового та фондового ринків, що не дозволяє відобразити реальну ринкову вартість компанії через фінансові інструменти та зменшує їхню ліквідність;

- наявність проблем у корпоративному секторі, незахищеність прав інвесторів та скорочення для них пільг;

- нерозвиненість сектору інституційних інвесторів, зокрема відсутність інвестиційних банків, потужних інвестиційних компаній, страхових компаній зі спеціалізацією на інвестиційному страхуванні, венчурних фондів інноваційного спрямування;

- недостатнє висвітлення інформації про емітентів, професійних учасників ринку цінних паперів, ризик стосовно фінансових інструментів, що не дає змоги інвесторові реально оцінити вартість і потенціал українських підприємств та приймати виважені інвестиційні рішення;

- збільшення монополізації ринків, ріст рівня інфляції;

- відсутність інфраструктури, нерозвиненість банківської системи;

- криміналізація економіки, активність тіньового бізнесу;

- низький рівень конкуренції виробництва, інноваційної активності та невисока платоспроможність підприємств;

- високі інвестиційні ризики та низька норма рентабельності більшості промислових підприємств;

- тривалість і громіздкість процедури реєстрації підприємств та багато іншого [26].

Отже, при пошуку додаткових джерел фінансування підприємство ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» стикається з рядом проблем, які необхідно вирішувати не тільки на рівні підприємства, а й на державному рівні.

Висновки до розділу 2

Товариство з обмеженою відповідальністю "ВСМК-ТРЕЙД" - торгово-виробнича компанія, яка успішно функціонує вже більше 15 років на ринку меблів та меблевих комплектуючих.

ТОВ "ВСМК-ТРЕЙД" веде ефективну економічну діяльність та має сильні позиції на ринку. Завдяки свої партнерським зв'язкам до магазину «Віяр» постійно поступають високоякісні матеріали у широкому асортименті. Конкуренція у галузі є високою, але завдяки своїм маркетинговим заходам компанія завойовує прихильність споживачів та має високий попит на продукції.

Підприємство активно веде зовнішньоекономічну діяльність та збільшує продажі за рахунок імпортової продукції. Найбільша частка імпорту припадає на товарну групу – плитні матеріали. Основні закордонні контрагенти зосереджені в таких країнах як Австрія, Швейцарія, Німеччина, Італія, Туреччина, Чехія. ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» постійно розвивається та відкриває нові магазини як на території України, так і за її межами, вдосконалюючи та розширюючи цим свою міжнародну діяльність.

При пошуку додаткових джерел фінансування підприємство ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» стикається з рядом проблем, які необхідно вирішувати не тільки на рівні підприємства, а й на державному рівні. За даними Гамбурзького інституту світової економіки українські підприємства мають низький рівень інвестиційної привабливості. Так у 2016 році Україна посіла 130 місце із 174 країн. У першому півріччі 2017го індекс інвестиційної привабливості покинув негативну площину вперше з 2011 року, що можна відзначити як позитивне зрушення щодо покращення інвестиційної привабливості українських підприємств.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

3.1. Науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення міжнародної діяльності підприємства

Одним із засобів досягнення основної мети ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД», а саме економічного зростання підприємства в довгостроковій перспективі – є підвищення ефективності міжнародної діяльності підприємства.

Як вже зазначалось в розділі 2 на шляху до підвищення конкурентоспроможності підприємству слід дотримуватись агресивної стратегії, тобто намагатися захоплювати нові ринки збуту, знаходити нових партнерів, дистриб'юторів та клієнтів. Становище підприємства дає змогу активно інвестувати кошти у розвиток, намагаючись збільшити свою частку ринку.

При веденні своєї підприємницької діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» поступово завойовує нові ринки збуту як на території України так і за її межами. Компанія вже встигла успішно освоїти ринок меблевої фурнітури Республіки Білорусь та завоювати прихильність білоруських споживачів.

У даному розділі пропонується розглянути вдосконалення міжнародної діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» шляхом розширення ринків збуту та відкриттям філіалу в новому регіоні.

Розглянемо потенційні нові ринки збуту та умови для ведення бізнесу в нових регіонах.

Пропонується розглянути наступні регіони: Польща, Чехія, Латвія.

Бізнес в Європі розвивається, незважаючи на те, що темпи його зростання і умови ведення, досить сильно варіюються залежно від держави.

За допомогою наявної інформації та інструментарію оцінимо основні показники відкриття бізнесу в обраних державах Європи. Будемо спиратися на дослідження, проведене Світовим Банком, на предмет легкості відкриття підприємства у формі товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ) на підставі оцінки кількості процедур, часу і коштів необхідних для відкриття підприємства.

Розглянемо рейтинг країн в дослідженні Світового Банку у виданні «Doing Business 2018»

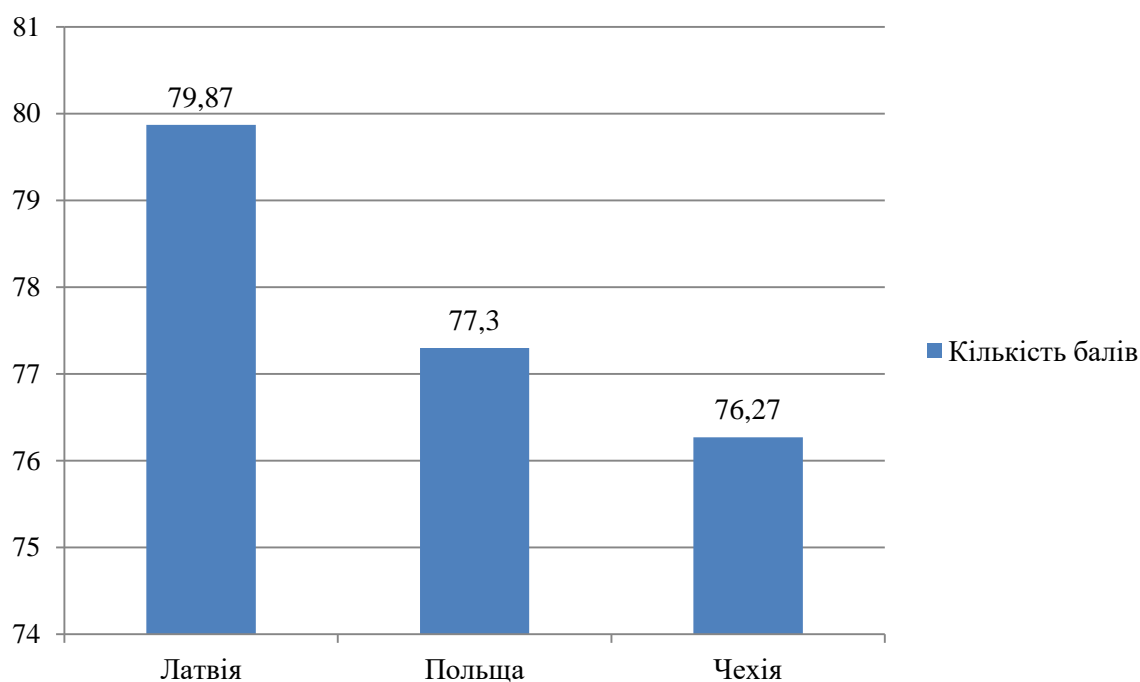

Рис.3.1. Кількість балів, набрана країною за показником легкості ведення бізнесу

Джерело:[32]

З отриманих даних бачимо, що найбільшу кількість балів має Латвія – 79,87, на другому місці Польща – 77,3 та найменші показники має Чехія -76,27.

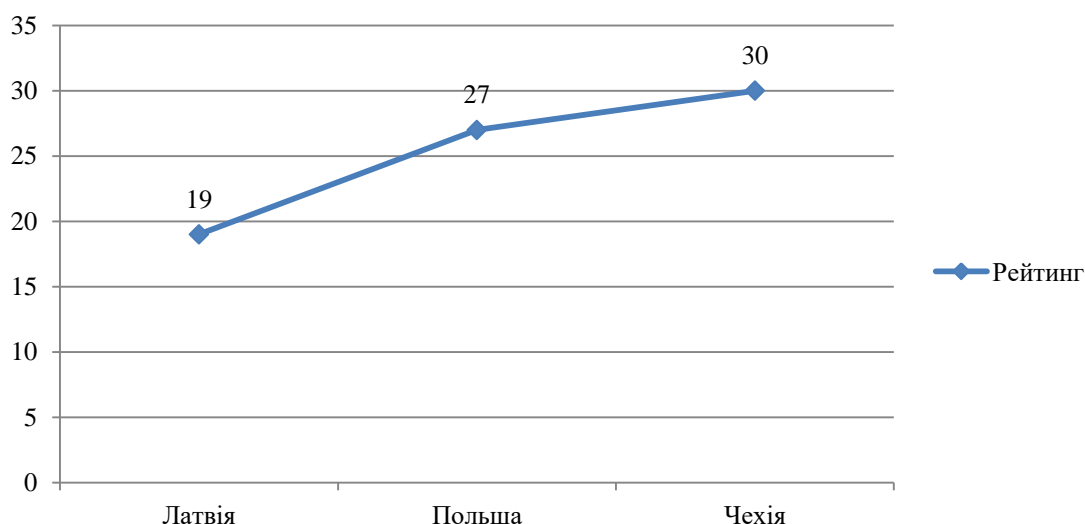

Рис. 3.2. Рейтинг країн у виданні «Doing Business 2018»

Джерело:[32]

За рейтингом всі країни входять в топ-30 кращих країн за показником легкості ведення бізнесу з поміж 190 країн світу. Латвія посідає 19 позицію, Польща - 27, а Чехія – 30.

Розглянемо детально кожну країну й основні показники, які істотно впливають на позиціонування конкретної держави.

В даному випадку, процедури, пов'язані з відкриттям бізнесу, включають в себе наступні дії:

- реєстрація підприємства - верифікація та перевірка імені компанії, дії нотаріуса;
- реєстрація в органах соціального страхування, отримання печатки підприємства і т.д .;
- збір і отримання всіх необхідних документів для відкриття підприємства.

Що стосується часу, який знадобився для завершення повного комплексу процедур, варто врахувати наступне. До цього строку не враховується період часу, витраченого на збір інформації про необхідні процедури і документи.

Також, кожна окрема процедура вважалася розпочатою в наступний день (по даній методології кілька процедур не здійснювалися одночасно). Процедури, які можуть бути повністю закінчені в режимі онлайн,

враховувалися як 0,5 дня. Процедура вважається закінченою, коли отримано необхідний документ.

При оцінці вартості процедур в облік бралися лише формальні вартості, без оплати за допомогу з боку третіх осіб. Оплаченим капіталом вважається сума коштів, яка знаходиться на банківському рахунку компанії і зафіксована нотаріусом під час реєстрації підприємства.

Таблиця 3.1.

Показники відкриття бізнесу в країнах

Країна	Кількість процедур	Час, днів	Вартість відкриття бізнесу, % доходу на душу населення	Мінімальний оплачений капітал, % доходу на душу населення
Латвія	4	5,5	1,5	0
Польща	5	37	12,1	10,9
Чехія	8	9	5,7	0

Джерело:[34]

З отриманих даних маємо, що найменша кількість процедур (4) при оформленні підприємства та найшвидше процеси реєстрації (5,5 днів) відбуваються в Латвії. Також до майбутніх латвійських підприємств найменші вимоги щодо мінімального оплаченого капіталу та найменша вартість відкриття бізнесу. Найдовше відкривається підприємство в Польщі в середньому 37 днів, але найбільша кількість процедур при оформленні припадає на Чехію.

Загальна тенденція ведення бізнесу полягає в тому, що органи державної влади багатьох країн світу підлаштовуються під швидко мінливі умови розвитку економіки, в результаті чого процедури відкриття бізнесу спрощуються. Вони стають більш відкритими і зрозумілими, прискорення відбувається за рахунок впровадження нових технологій. У той же час зменшується поріг входу на ринок - вимоги до капіталу.

Іноді ці дії є результатом впровадження більш масштабних економічних реформ і державних програм розвитку економіки. Основний результат їх полягає в збільшенні задоволеності з боку учасників бізнесу, збільшення капіталізації, зростання фінансових ресурсів і робочих місць.

Розглянемо основні тенденції ведення бізнесу в обраних країнах.

Латвія. Покращено доступ до кредитної інформації шляхом запуску приватного кредитного бюро. У Латвії поліпшена система подачі корпоративної податкової декларації та обов'язкових внесків на робочу силу.

Польща. Спрощена схема отримання дозволів на ведення будівельних робіт. Зменшено тривалість строкових трудових договорів до 33 місяців і зменшено загальну кількість договорів між одним наймачем і працівником, до трьох. Скорочено час підключення до джерела електроенергії.

Чехія. Бізнес в Європі, а в даному випадку в Чехії, відкрити стало простіше за рахунок зниження витрат і часу, необхідного для реєстрації компанії в арбітражних судах, дозволивши нотаріусам безпосередньо реєструвати компанії через інтернет-систему.

Проаналізувавши вище наведені показники місцем для відкриття нового магазину пропонується обрати місто Рига, Латвія.

Розглянемо детальніше ринок Латвії, перспективи та загрози виходу на нього.

За міжнародним рейтингом по легкості ведення бізнесу від Світового банку "Doing Business 2018" Латвія займає 19 позицію з 190 країн [32].

Таблиця 3.2.

Позиції Латвії в рейтингу "Doing Business 2018"

Показник	Рейтинг
Глобально	19
Реєстрація підприємств	21
Отримання дозволів на будівництво	49
Підключення до системи електропостачання	62
Реєстрація власності	22
Отримання кредитів	12
Захист міноритарних інвесторів	43
Оподаткування	13
Міжнародна торгівля	25
Забезпечення виконання контрактів	20
Дозвіл неплатоспроможності	53

Джерело: [32]

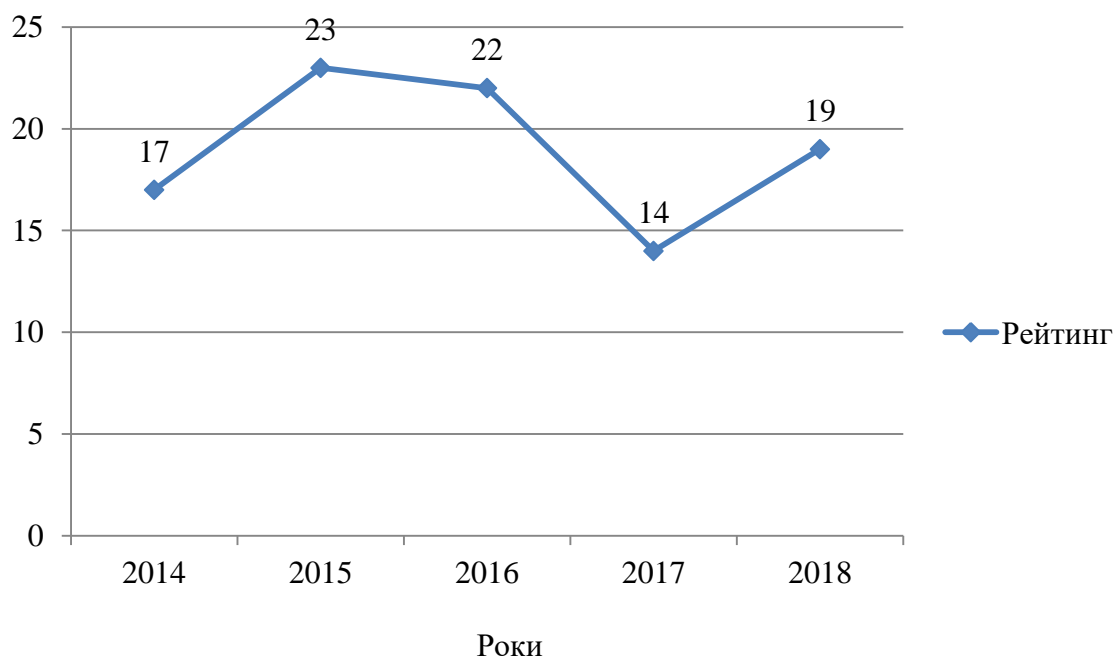

Рис. 3.3. Позиції Латвії в рейтингу «Doing Business» за 2014-2018 рр.

Джерело: [33]

Латвія має достатньо хороші позиції в світі по легкості ведення бізнесу. Однак за останній рік рейтинг знизився на 5 пунктів, але це не завадило залишитися у двадцятці лідерів світу. Латвія також займає хороші позиції по системі оподаткування, реєстрації підприємства, реєстрації власності та отримання кредитів.

Латвія здавна вважалася «філією» Європи. Відкриваючи філію в Латвії, ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» відразу стає учасником Європейського ринку. Будуть доступні як його ресурси і потужності (фінансові, юридичні), так і всі перспективи розвинутого і великого ринку.

Однією з переваг Латвії є швидке оформлення документів. У більшості випадків марна трата часу приносить найбільші збитки. Навіть більше, ніж найсуворіші конкуренти. Час оформлення найпопулярнішою форми ведення бізнесу в Латвії – ТОВ - в звичайному режимі становить 5 робочих днів. Якщо оплатити додаткове мито, реєстрацію проведуть за 2 робочих дня. Важливо відзначити, що засновнику-іноземцю зовсім необов'язково приїжджати до Латвії - всі юридичні і ділові питання може вирішити юрист бюро.

Власником Латвійської компанії на 100% може бути іноземна особа. Тобто, наймати латвійського директора або ділити свій бізнес навпіл з латвійським партнером зовсім не обов'язково. Що є також вагомою перевагою для відкриття нового філіалу ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» в даному регіоні.

Система оподаткування, що діє в Латвії, є привабливою для багатьох підприємців. Податок на прибуток складає 15%; податок на дохід - 24%; податок з мінімальної заробітної плати на одного співробітника - близько 197 євро на місяць; податок на прибуток, яка виплачується акціонерам (дивіденди) - 10%; податок на додану вартість для операцій в межах Євросоюзу - 0%, для угод в межах Латвії - 21%. Крім того, в Латвії існують певні економічні зони, де податкові ставки ще нижче. До таких зон відносяться Резекне, Лієпая, Вентспілс і деякі інші.

Бізнес - це рух. І Латвія надає прекрасну можливість підтримувати цей рух як географічно, перебуваючи між Сходом і Заходом, так і інфраструктурно, надаючи автомобільні і залізні дороги, аеропорт і просто порти. Вантажопотік через країну весь час зростає, кількість компаній, що пропонують свої послуги, велика. Тож для ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» буде зручно доставляти свою продукцію.

Латвія *de facto* країна двомовна. Велика частина населення говорить державною латиською мовою, проте це не заважає активно використовувати в побуті, в бізнесі і просто в спілкуванні другу мову - російську. Звичайно, якщо говорити про бізнес, документообіг - все повинно бути на державній мові. Однак без проблем можна спілкуватися зі співробітниками, колегами і партнерами російською.

Ще однією перевагою є менталітет країни. Латвія не так далеко пішла від своїх історичних сусідів, тому все ще можна знайти спільну мову з різних питань. І поки ще ця межа (юридична, ментальна, історична) не розрослася, потрібно користуватися моментом і розвивати бізнес в Латвії.

Підсумуємо переваги відкриття бізнесу в Латвії:

— Латвія - учасниця ЄС, СОТ і НАТО;

- Відсутність обмежень щодо іноземних інвестицій та підприємств;
- Наявність вільних економічних зон;
- Розвинена виробнича і транспортна інфраструктура;
- Можливість отримання податкових пільг;
- Найнижчий мінімальний розмір статутного капіталу в Європі;
- Відсутність подвійного оподаткування з багатьма країнами;
- Виведення власного бізнесу на міжнародну арену;
- Можливість отримання фінансування з Європейських фондів для деяких типів компаній;
- Вигідне розташування;
- Високий рівень освіти і культури місцевого населення;
- Швидке оформлення документів;
- Проста реєстрація.

Розглянемо сектор будівництва Латвії, адже саме він формує попит на продукцію, яку пропонує ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД».

Проаналізуємо дані з державної статистики Латвії.

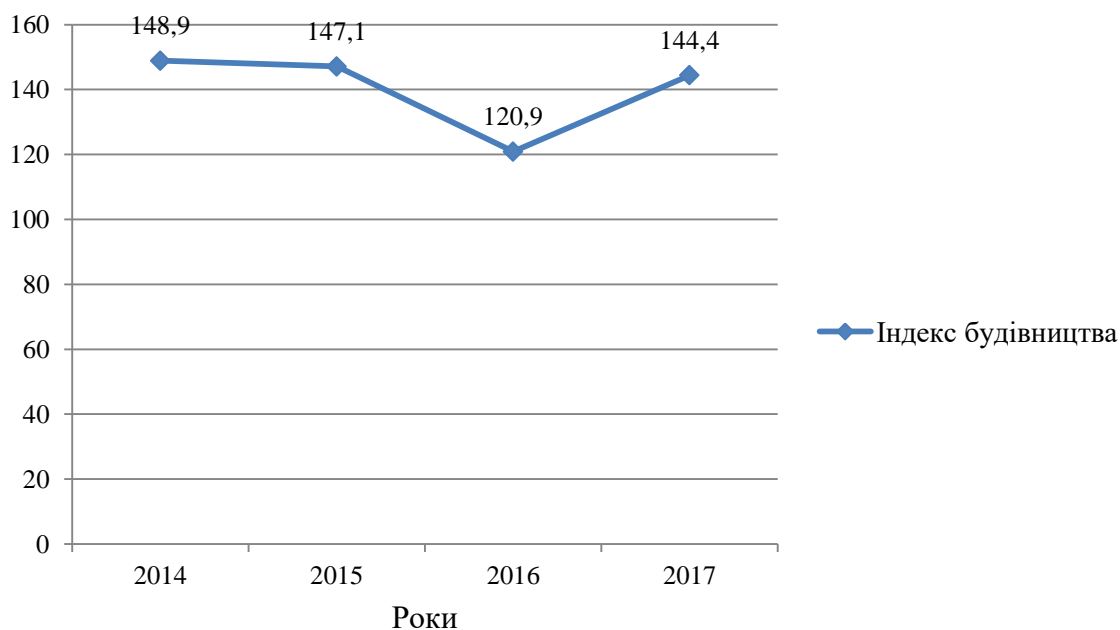

Рис.3.4. Динаміка зміни індексів будівництва Латвії

Складено за даними [35]

Як бачимо з рис. 3.4 в 2016 році відбувся спад активності в будівельній сфері, але вже 2017 році відбулось поживавлення.

Таблиця 3.3.

Кількість та площа нових квартир, зданих в експлуатацію в Латвії

Показник	Роки			
	2014	2015	2016	2017
Кількість апартаментів	2630	2240	2197	2271
Площа, тис м кв	463,3	336,9	374,7	384,4

Складено за даними [35]

Як бачимо з отриманих даних пік будівельних робіт припав на 2014 рік. У 2015 році відбулось зменшення на 14,8% порівняно з 2014 роком, а в 2016 році на 2% порівняно з 2015 роком. У 2017 році кількість зданих квартир в експлуатацію збільшилась на 3,4% порівняно з 2016 роком.

Також варто зазначити, що у спальних районах Риги в найближчому майбутньому з'являться так звані розумні будинки, квартири в яких будуть сплановані за фінською технологією. Компанія з розвитку житлових проєктів YIT Celtniecība вже підбрала кілька ділянок для будівництва таких проєктів зі смарт-квартирами. В кінці 2018 року буде розпочато будівництво, реалізація займе близько 2-3 років. Ці проєкти будуть розташовані в спальних районах Риги, крім Болдераї.

Проаналізовані дані свідчать про наявність споживчого попиту на продукцію, яку пропонує ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД».

3.2 Розроблення програми удосконалення міжнародної діяльності підприємства

Розглянемо детальніше структуру управління запропонованого проєкту. Для цього на початковому етапі існує необхідність детальніше розглянути концепцію проєкту (табл 3.4).

Таблиця 3.4.

Концепція проекту

Фактори	Прояв факторів
1. Причини ініціалізації проекту	<ul style="list-style-type: none"> - Перспективи збільшення ефективності ведення зовнішньоекономічної діяльності підприємства. - Проблема пошуку нових ринків збуту.
2. Сутність запропонованої ідеї та спосіб її використання для розв'язання конкретної проблеми організації.	Розроблення міжнародного проекту підприємства, як спосіб виходу на зовнішній ринок, а саме відкриття нової філії компанії на латвійському ринку.
3. Мета проекту	Збільшити ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства, а також забезпечення латвійського ринку високоякісною меблевою фурнітурою.
4. Очікувані вигоди проекту	Завдяки розробленому проекту вдасця отримати наступні вигоди: <ul style="list-style-type: none"> - збільшення числа споживачів; - збільшення прибутку.
5. Обмеження проекту	Початок проекту – 01.11.2018 Загальні витрати: 4500 тис. грн. Вигоди: 1 рік – 2530 тис. грн.; 2 рік – 3310 тис. грн.; 3 рік – 3450 тис. грн. 4 рік-3430 тис. грн. 5 рік – 3600 тис. грн
6. Допущення та ризики проекту	<ul style="list-style-type: none"> - Відсутність кваліфікованої робочої сили - Політична та економічна нестабільність - Ризик неефективної роботи зовнішньоекономічної стратегії підприємства - Затримка постачання виробничого обладнання.

Складено автором

Даний проект дасть можливість покращити ефективність міжнародної діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД», закріпить позиції на нових ринках, а також покращить імідж компанії, як міжнародної компанії.

Для відкриття нового філіалу в Латвія пропонується обрати орендоване торгове приміщення, що знаходиться за адресою м. Рига вул. Віадавас, 12. Площа складає 172 кв. м. Орендна плата 950 євро/місяць.

Постачальниками продукції пропонується обрати контрагентів, з якими ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» вже співпрацює декілька років, а саме: Cleaf (ДСП, кромка), Egger (ДСП, МДФ плити, кромка, стільниці, стінові панелі), Kronospan (ДСП, ДВП, МДФ плити, пластик, стільниці, стінові панелі), Pfleiderer (ДВП), Niemann (акрилові МДФ панелі, кромка), Kromag (кромка) та інші.

Доставка товару до нового магазину буде здійснюватися автомобільним транспортом.

Першу закупку товарів для реалізації планується здійснити на суму 2,5 млн грн., з подальшим оновленням товарного асортименту щомісяця, залежно від попиту на кожний вид продукції.

Ціни на товар будуть встановлені на рівні середньої ціни на відповідний товар на латвійському ринку. Так, середні ціни становить:

- ДСП: 10мм – 59 EUR, 16 мм – 62 EUR, 18 мм – 31 EUR. 25 мм – 77 EUR;
- Кромка – 0,70 EUR;
- МДФ – 35 EUR;
- Стільниці – 138 EUR;
- Акрилові плити – 170 EUR.

Формою організаційної структури обрано проектну команду. Існує основна фірма, в ній створюється окрема проектна група, що підпорядковується менеджеру проекту та директору фірми.

Організаційною формою управління доцільно обрати проектну команду. За такого виду структури вся проектна діяльність розглядається не з позицій сформованої ієрархії підпорядкування, а з урахуванням досягнення кінцевої мети проекту. У проектній структурі для вирішення конкретного завдання створюється спеціальна робоча група, яка після завершення роботи над проектом розпускається. При цьому відповідний персонал і ресурси, раніше притягнуті до роботи, повертаються у свої підрозділи.

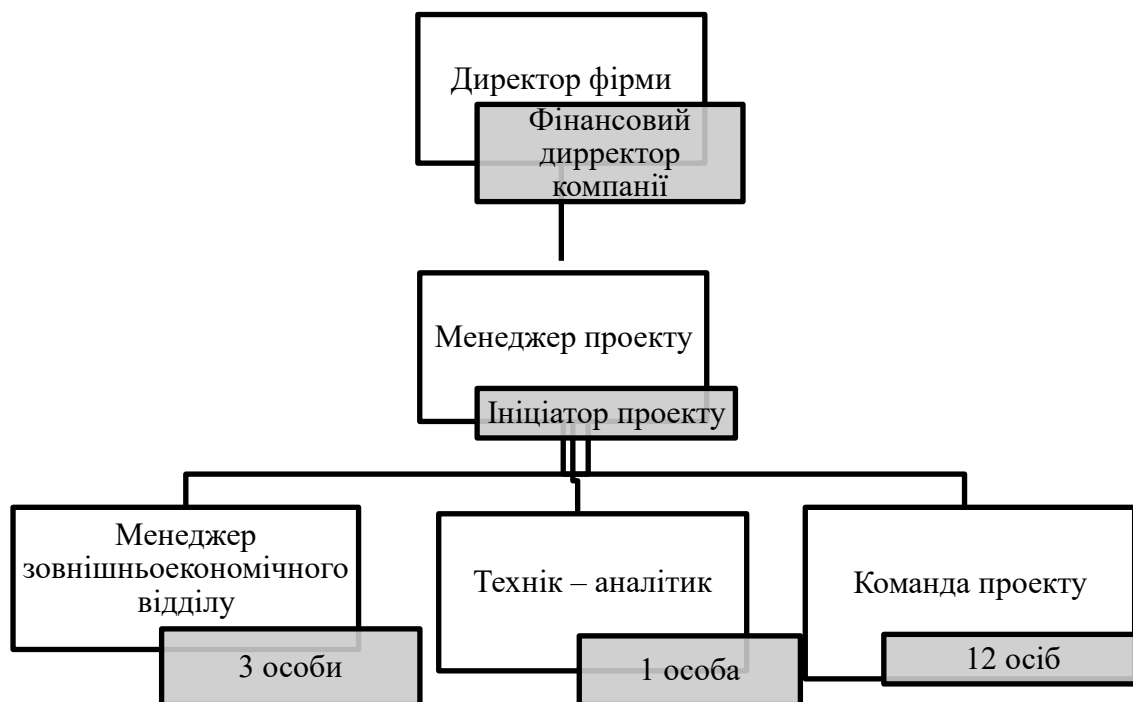

Рис. 3.5. Організаційна структура виконавців

Розглянемо посадові інструкції внутрішніх трудових ресурсів проекту:

- Директор фірми - Вища або середня професійна освіта та стаж роботи в міжнародних фірмах від 7 років. Підпорядковується та керується радою директорів, представляє їхні інтереси. У своїй діяльності керується Конституцією та законами України, правилами і нормами охорони праці та статутом підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД». Завдання та обов'язки: прийняття рішень щодо реалізації та фінансування проекту, контроль звітності менеджера проекту, оцінка результатів проекту, прийняття рішень щодо майбутньої реалізації проекту.

- Менеджер проекту - Вища або середня професійна освіта та досвід роботи в посередницьких фірмах від 5 років. Підпорядковується директору. У своїй діяльності керується Конституцією та законами України, правилами і нормами охорони праці та статутом підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД». Завдання та обов'язки: розробка концепції проекту, управління та контроль команди проекту, контроль та участь у плануванні та реалізації проекту, презентація бізнес-планів та звітів проекту, аналіз результатів проекту.

- Технік – аналітик проекту- Вища або середня професійна освіта. Підпорядковується менеджеру проекту. У своїй діяльності керується Конституцією та законами України, правилами і нормами охорони праці та статутом підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД. Завдання та обов'язки: розробка бізнес-плану проекту, планування витрат та оцінка ефективності проекту, купівля необхідних матеріалів.

Важливим етапом є розгляд життєвого циклу проекту.

Життєвий цикл проекту – це період часу від задуму проекту до його закінчення, який може характеризуватися моментом здійснення перших витрат за проектом (поява проекту) й отриманням останньої вигоди (ліквідація проекту). Життєвий цикл проекту є концепцією, що розглядає проект як послідовність фаз, подій та етапів, кожна з яких має свою назву та часові межі (табл. 3.5). Ґрунтуючись на висунутій проектній ініціативі, визначимо життєвий цикл інноваційного проекту, його фази, етапи життєвого циклу.

Таблиця 3.5.

Зміст фаз життєвого циклу проекту

Фаза	Ініціація	Планування	Виконання і контроль	Завершення
Початок фази	Розробка концепції проекту	Формування робочої групи та розробка плану-графіка проведення підготовчих робіт	Визначення можливого запуску проекту	Економічний аналіз
Закінчення фази	Обговорення позицій, наслідків та доцільності відкриття нового магазину	Закінчення аналізу поточного стану, що надасть можливість проводити подальше формування програми	Вибір партнера для ведення діяльності	Відкриття нової філії

Продовження таблиці 3.5.

Перелік основних робіт	<ul style="list-style-type: none"> Розробка концепції проекту; Формування мети та завдань проекту; Презентація ідеї проекту на раді директорів. 	<ul style="list-style-type: none"> Формування команди та офісу проекту Розробка переліку робіт та термінів реалізації проекту Розробка ЗЕД підприємства; Затвердження проекту на реалізацію ЗЕД директором. 	<ul style="list-style-type: none"> Налагодження ефективної системи поставок продукції до нової філії в Латвії; Налагодження ефективної логістичної системи; Підписання міжнародних договорів з компаніями партнерами; Створення швидкої системи реагування на запит. 	<ul style="list-style-type: none"> Оцінка результатів проекту; Звіт перед керівництвом.
Ключові віхи	Ухвалення проекту радою директорів.	Затвердження проекту на розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємства директором;	Налагодження ефективної системи поставок продукції до Латвії	Підписання договорів з постійними клієнтами про забезпечення послуг
Складнощі	Можливість відхилення проекту радою директорів	Загроза помилок у плануванні проекту	Неналагоджена робота відділу зовнішньоекономічної діяльності	Мала кількість постійних клієнтів за час впровадження проекту

Складено автором

Даний проект у своєму життєвому циклі має 5 основних фаз, які характеризуються ініціацією, плануванням, виконання і контролем та завершенням.

Розглянемо можливі ризики за проектом.

При реалізації даного міжнародного проекту ТОВ «ВСМК_ТРЕЙД» може стикнутися з наступними ризиками:

- зміни в законодавстві та наявної економічної ситуації;

- зміни політичної ситуації та непередбачувані державні заходи в сфері регулювання оподаткування та ціноутворення;
- зовнішньоекономічний ризик пов'язаний зі можливістю запровадження обмежень на торгівлю й поставки;
- ризик неповноти й неточності інформації проекту;
- ризик непередбачуваності дій учасників проекту;
- ризик пов'язаний зі зривами у створенні необхідної інфраструктури, затримками у фінансуванні;
- операційний ризик, пов'язаний з відступом від цілей проекту й неможливістю підтримання управління проектом;
- ризик непрогнозованої інфляції;
- ризик мінливості ринкової кон'юнктури;
- ризик податкового тиску;
- ризик неповноти й неточності інформації проекту.

Проектні ризики зумовлені особливостями його життєвого циклу [61]. Причиною виникнення ризиків є невизначеності, існуючі в кожному проекті.

3.3 Економічне обґрунтування ефективності та прогнозування запропонованих заходів, їх вплив на діяльність підприємства

Ефективність проекту – категорія, яка відображає відповідність проекту цілям та інтересам його учасників. Основні показники ефективності, які доцільно оцінювати при управлінні проектами, представлені в табл. 3.6.

Для розрахунку основних показників ефективності проекту доцільно скласти таблицю (табл. 3.6).

Таблиця 3.6.

Вихідні дані щодо розрахунку основних показників ефективності проекту

Показники	Значення, тис грн
1. Вартість проекту (витрати по проекту), в т.ч.	4500
Free Cash Flow, тис. грн.	5500
EBITDA (= дохід- змінні затрати-постійні затрати)	1000
Рентабельність по EBITDA,%	18,18%
2. Термін експлуатації, років	10
3. Грошові потоки по роках, грн.:	
в 1 рік	2530
в 2 рік	3310
в 3 рік	3450
в 4 рік	3430
в 5 рік	3600
4. Ставка дисконту ,%	40
5. Допустимий для підприємства термін окупності інвестицій, років.	6

Складено автором

Розглянемо детальніше витрати, які буде нести підприємство під час введення нового проекту:

1. Оренда торгового приміщення в місті Рига за адресою вул. Віадавас, 12. Площа приміщення становить 172 кв. м. Вартість – 950 євро/місяць. За рік вартість оренди приміщення буде складати – 400 тис грн.

2. Заробітна плата. Мінімальна заробітна плата Латвії складає 900 євро. Враховуючи, що в проекті буде задіяно 21 особа, то річні витрати на заробітну плату будуть становити - 600 тис грн.

3. Придбання та встановлення необхідного обладнання в торговому приміщенні – 1 млн грн.

4. Поповнення товарно-матеріальних запасів – 2,5 млн грн.

На основі цих даних про видатки по проекту та грошові надходження за термін його реалізації розрахуємо показники ефективності проекту, такі як: чиста теперішня вартість (NPV), індекс рентабельності інвестиції (PI), дисконтований коефіцієнт рентабельності інвестицій (DROI), внутрішня норма доходності (IRR), дисконтований термін окупності інвестиції (DPP), коефіцієнт

вигоди-витрати (BCR) та інші. Вони враховують фактор втрати грошей своєї вартості з часом і визначаються на основі приведення грошових потоків (або вигід і витрат), які генерує проект, до теперішнього часу або в їх основу покладений процес дисконтування.

Отже, основні дані для розрахунку наведених вище показників представлені у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7.

Дані для розрахунку показників ефективності проекту

Рік	Витрати за проектом, тис. грн.	Грошові потоки, тис. грн.	Коефіцієнт дисконтування	Дисконтовані інвестиційні витрати, тис. грн.	Дисконтовані грошові потоки, тис. грн.	Чиста теперішня вартість, тис. грн.
	Ct	Bt	i = 20%			
0	4500		1,00	4 500,00		
1	1600	2530	0,83	1 333,33	2 108,33	-3 725,00
2	1600	3310	0,69	1 111,11	2 298,61	-2 537,50
3	1600	3450	0,58	925,93	1 996,53	-1 466,90
4	1600	3430	0,48	771,60	1 654,13	-584,38
5	1600	3600	0,40	643,00	1 446,76	219,38
	12500	16320	-	9 284,98	9 504,36	219,38

Складено автором

1. Чистий дисконтований дохід за проектом:

$$NPV = \sum_{k=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+i)^n} - IC = 219,38 \quad (3.1),$$

де B_t — вигоди проекту в рік t , C_t — витрати проекту у рік t , i — ставка дисконту, n — тривалість проекту.

Якщо $NPV > 0$ — проект можна приймати; $NPV = 0$ — проект не спричинить ні прибутків, ні збитків; $NPV < 0$ — проект збитковий і його варто відхилити.

Оскільки $NPV > 0$, то проект можна вважати окупним і доцільним до прийняття. Проект стане прибутковим після 4 року його реалізації із 5-ти запланованих.

2. Індекс прибутковості:

$$PI = \sum_{i=1}^n \frac{B_i - C_i}{(1+i)^n} : IC \quad (3.2),$$

$$PI = 1,40$$

Проект відхиляється, якщо $PI < 1$; приймається, якщо $PI > 1$; а у випадку $PI = 1$, проект є ні прибутковим, ні збитковим.

$PI > 1$, а отже проект приймається.

3. Дисконтований коефіцієнт рентабельності інвестицій:

$$DROI = PI - 1 = 1,4 - 1 = 0,4$$

Якщо $DROI > 0$ — проект приймається.

4. Показник внутрішньої норми прибутковості:

$$IRR = r, \text{ при якому } NPV = f(r) = 0.$$

$$IRR = A + \frac{a(B - A)}{(a - b)} \quad (3.3),$$

де A — величина ставки дисконту, при якій NPV позитивна; B — величина ставки дисконту, при якій NPV негативна; a — величина позитивної NPV , при величині ставки дисконту A ; b — величина NPV , при величині ставки дисконту B .

Для знаходження величини ставки дисконту, при якому NPV негативна побудуємо додаткову таблицю 3.8.

Таблиця 3.8.

Дані для розрахунку внутрішньої норми рентабельності проекту

Рік	Витрати за проектом, тис. грн.	Грошові потоки, тис. грн.	Коефіцієнт дисконтування	Дисконтовані інвестиційні витрати, тис. грн.	Дисконтовані грошові потоки, тис. грн.	Чиста теперішня вартість, тис. грн.
	Ct	Bt	i = 20%			
0	4500		1,00	4 500,00		
1	1600	2530	0,80	1 280,00	2 024,00	-3 756,00
2	1600	3310	0,64	1 024,00	2 118,40	-2 661,60
3	1600	3450	0,51	819,20	1 766,40	-1 714,40
4	1600	3430	0,41	655,36	1 404,93	-964,83
5	1600	3600	0,33	524,29	1 179,65	-309,47
	12500	16320	-	8 802,85	8 493,38	-309,47

Складено автором

Отже, для запропонованого проекту внутрішня норма рентабельності становить:

$$IRR = 20 + \frac{219,38 (25-20)}{219,38 - (-309,47)} = 22,07\%$$

Це означає, що при ставці дисконту не більше 22,07% проект буде окупним і принесе прибутки.

5. Дисконтований термін окупності інвестицій:

DPP = мінімальна кількість років, при якій

$$\sum_{k=1}^n P_k * \frac{1}{(1+r)^k} \geq IC \quad (3.4),$$

а) проект приймається, якщо є окупність;

б) проект приймається лише в тому випадку, якщо термін окупності не перевищує встановленого в організації ліміту

Для запропонованого проекту DPP становить:

$$DPP = \frac{584,38}{1446,76} * 12 = 4 \text{ роки } 8 \text{ місяців}$$

Цей показник означає, що проект повністю окупиться 4 роки та 8 місяців. Оскільки даний термін не перевищує встановленого в організації ліміту у 5 років, тому проект приймається.

6. Показник вигід / витрат:

$$BCR = \frac{\sum_{i=1}^n \frac{Bt}{(1+i)^n}}{\sum_{i=1}^n \frac{Ct}{(1+i)^n}} \quad (3.5),$$

$$BCR = \frac{9504,36}{9284,98} = 1,024$$

Доцільно фінансувати проект з коефіцієнтами BCR, більшими або рівними одиниці. Отже, проект доцільно фінансувати.

Розглянемо графічно прогнозовані грошові потоки та витрати на 2019-2023 роки.

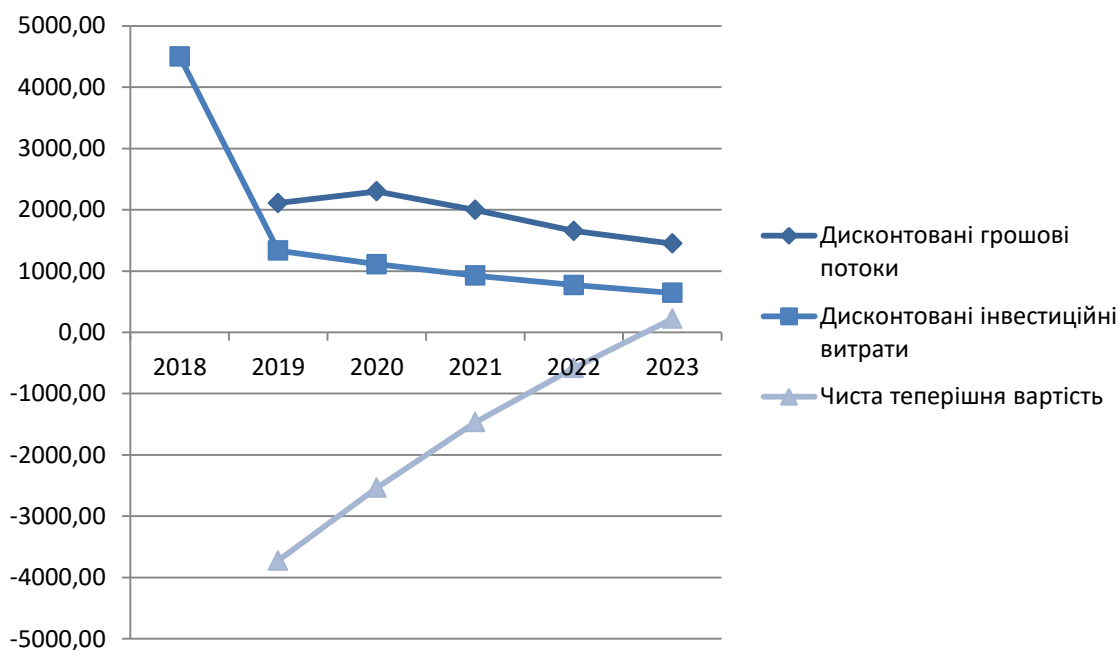

Рис.3.6. Показники рентабельності проекту, тис. грн

На базі отриманих результатів можна зробити висновок про доцільність впровадження проекту та його фінансування.

Оскільки індекс прибутковості проекту $PI > 1$, це означає, що майбутні приведені грошові доходи будуть більшими за вкладені засоби, і підприємство отримає приріст доходу в межах заданої норми прибутку. З кожним роком

реалізації проекту цей показник збільшуватиметься. Показник внутрішньої норми рентабельності інвестицій за проектом показує при якій межі норми прибутку проект є прибутковим і це складає 22,07%, що свідчить про те, що запланована ставка дисконту по проекту 20% відповідає дійсним можливостям проекту до окупності. Також було визначено період, за який проект стане прибутковим і *DPP* становить 4 роки та 8 місяців, що означає, що на 5-му році реалізації проекту він буде повністю окуплений і приносить прибутки. Розрахований коефіцієнт вигод / витрат показує, що вигоди за проектом перевищують вкладені в нього кошти на 2,4% на 5 році реалізації проекту.

На основі прогнозованих даних табл. 3.7 та враховуючи, що середньорічний дохід підприємства складає 25 млн. грн. можемо розрахувати, що за рахунок нового проекту ефективність роботи компанії збільшиться в середньому на 13%.

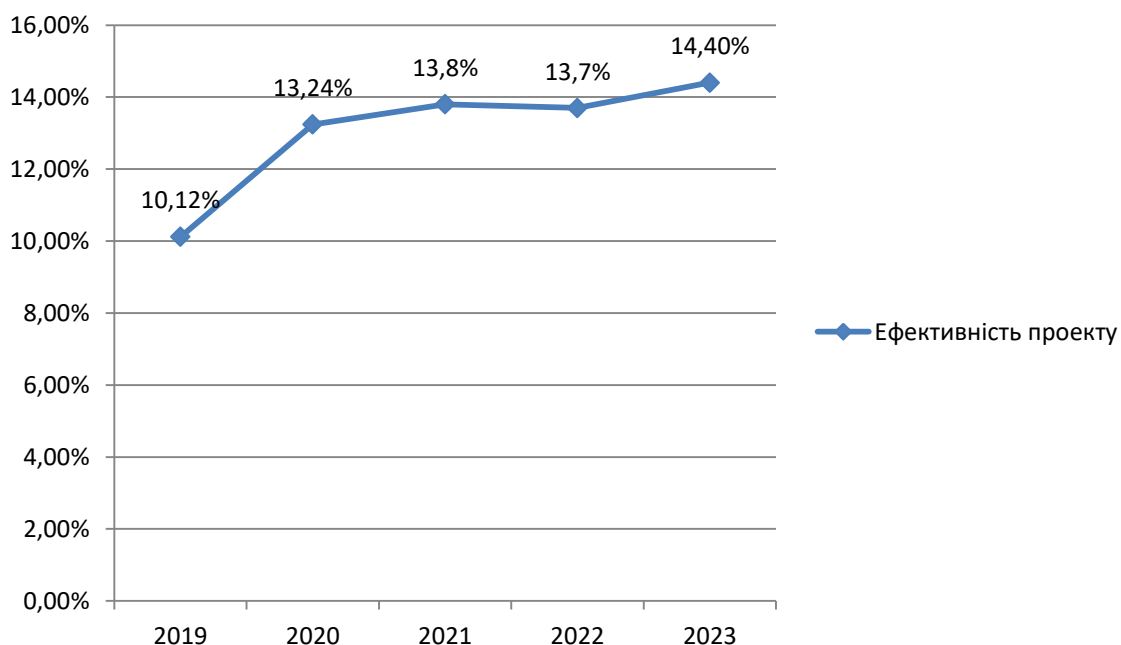

Рис. 3.7. Ефективність проекту

При реалізації даного проекту перед ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» постає питання щодо залучення додаткового фінансування. На даний момент підприємство на реалізацію проекту може виділити зі свого чистого прибутку лише частину необхідної суми, а саме 3 млн грн. Повна вартість проекту 4,5 млн грн.

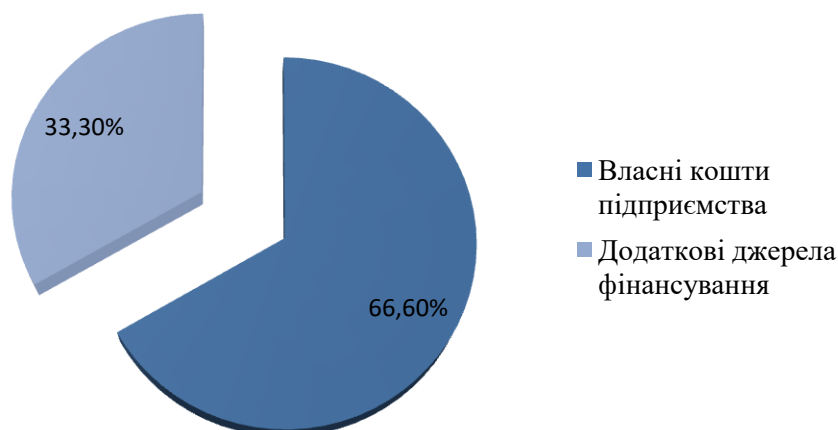

Рис.3.8. Фінансування проекту

Для фінансування проекту пропонується розглянути декілька варіантів інвестиційних коштів.

1. Кредитні кошти.

Для даного варіанту пропонується розглянути нову програму, яка запустилась в Ощадному банку України за підтримки Німецько-українського фонду.

Ощадбанк та Німецько-Український фонд (НУФ) підписали Меморандум про стратегічне співробітництво. Згідно з меморандумом банк отримає кредитну лінію для подальшого кредитного фінансування підприємств мікро-, малого та середнього бізнесу та техдопомогу на розвиток банківських продуктів та модернізацію кредитних процесів для зазначеного сегмента клієнтів. Співробітництво Ощадбанку та НУФ передбачає не лише фінансові ресурси для кредитування клієнтів мікро-, малого та середнього бізнесу на економічно вигідних умовах, але й технічну допомогу з метою застосування найкращих європейських практик побудови процесу фінансування ММСБ. Одразу після підписання кредитних договорів в Ощадбанку розпочала роботу Франкфуртська школа фінансів та менеджменту, залучена НУФ для впровадження сучасних процедур та технологій кредитування ММСБ за фінансової підтримки Уряду Німеччини.

Банк пропонує наступні умови кредитування табл 3.9.

Таблиця 3.9.

Умови кредитування

Категорія Клієнта	<ul style="list-style-type: none"> - Фізична особа – підприємець - резидент України; - Юридична особа – резидент України (окрім акціонерних товариств, комунальних підприємств, кооперативів, споживчих товариств, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності на території України).
Термін провадження діяльності	Не менше 12 місяців з дати державної реєстрації
Види господарської діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - Торгівля; - Надання послуг; - Виробництво; - Підприємства агропромислового комплексу.
Цільове призначення Кредиту	<ul style="list-style-type: none"> - Поповнення обігових коштів; - Придбання основних засобів (нерухомість, транспортні засоби, обладнання та устаткування тощо).
Валюта кредитування	Гривня
Сума кредиту	1 000,00 – 4 900 000,00 гривень
Строк кредитування	<ul style="list-style-type: none"> - Поповнення обігових коштів – до 12 місяців; - Придбання основних засобів: <ol style="list-style-type: none"> 1) Якщо сума кредиту <u>до 750 000 гривень</u> включно – до 36 місяців; 2) Якщо сума кредиту <u>вища за 750 000 гривень</u> – до 60 місяців.
Відсоткова ставка	24%-річних, 1% комісії від суми кредиту (одноразово)
Форма кредиту	Строковий кредит
Умови погашення кредиту	<ul style="list-style-type: none"> - Щомісячно за класичною схемою; - Щомісячно за індивідуальним графіком
Забезпечення	Нерухоме або рухоме майно або товар в обороті та порука

Джерело: [36]

Так як ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» може виділити 3 млн грн власних коштів на реалізацію проекту, а при залученні кредиту необхідно буде сплатити тіло кредиту + відсотки, то пропонується взяття кредиту на суму 2 млн грн строком на 1 рік, з урахуванням того, що частина власних коштів піде на витрати пов'язані з обслуговуванням кредиту. Розглянемо графік погашення.

Таблиця 3.10

Графік погашення кредиту

Дата	Графік погашення кредиту			
	Залишок заборгованості	Сума нарахованих процентів	Сума платежу по тілу кредиту	Сума платежу в місяць
01.10.2018	2 000 000,00			
01.11.2018	1 833 333,33	40 767,12	166 666,67	207 433,79
01.12.2018	1 666 666,67	36 164,38	166 666,67	202 831,05
01.01.2019	1 500 000,00	33 972,60	166 666,67	200 639,27
01.02.2019	1 333 333,33	30 575,34	166 666,67	197 242,01
01.03.2019	1 166 666,67	24 547,95	166 666,67	191 214,61
01.04.2019	1 000 000,00	23 780,82	166 666,67	190 447,49
01.05.2019	833 333,33	19 726,03	166 666,67	186 392,69
01.06.2019	666 666,67	16 986,30	166 666,67	183 652,97
01.07.2019	500 000,00	13 150,68	166 666,67	179 817,35
01.08.2019	333 333,33	10 191,78	166 666,67	176 858,45
01.09.2019	166 666,67	6 794,52	166 666,67	173 461,19
01.10.2019	0,00	3 287,67	166 666,67	169 954,34
Разом:		259 945,21	2 000 000,00	2 259 945,21

Джерело: [36]

Сума переплати за кредитом буде становити $260\,000 + 20\,000$ (1% за видачу) = 280 000 грн.

В забезпечення пропонується надати обладнання та товари в обігу. Нотаріальне оформлення забезпечення буде коштувати 5 000 грн.

Даний варіант фінансування є доступним, швидким та достатньо не дорогим.

2. Гранти

Другим варіантом залучення інвестицій є отримання грантів.

Європейський банк реконструкції та розвитку(ЄБРР) пропонує гранти підприємствам для зростання їх бізнесу.

ЄБРР, власниками якого є 64 країни та дві міждержавні організації, підтримує розвиток ринкової економіки і демократії.

Він надає грантову підтримку бізнесу в Україні з 2010 року.

Результати проектів, профінансованих ЄБРР, через рік після їх завершення: 26% українських підприємств збільшили дохід на 45%, 24% - збільшили продуктивність на 30%, 15% – розширили асортимент продукції, 13% - залучили фінансування в середньому на 630 тис. євро кожне.

Підприємства, які можуть отримати грант ЄБРР:

- Штат - до 250 працівників;
- Приватна власність, в якій більше ніж 50% належить громадянам України;
- Період діяльності підприємства не менше двох років;
- Гарна ділова репутація;
- Позитивна динаміка розвитку ;
- Сектори: всі, крім фінансового, страхового, тютюнового, ігрового, міцних алкогольних напоїв, військово-промислового.

Для отримання гранту необхідно подати заявку до групи підтримки малого бізнесу ЄБРР в Україні.

Варто зазначити, що дана процедура займає багато часу та є ризик отримання негативної відповіді. З переваг даного варіанту фінансування є безповоротна фінансова допомога.

3. Залучення інвестора.

При виборі даного варіанту пропонується розглянути можливість залучення інвестора через Асоціацію приватних інвесторів України.

Асоціація приватних інвесторів України (АПІУ) є першою некомерційною організацією, яка об'єднує приватних і корпоративних інвесторів у всіх регіонах України. Робота побудована за принципом Асоціації регіональних об'єднань інвесторів і базується на міжнародному досвіді і сучасних підходах до організації інвестиційних проектів.

Асоціація «Приватні інвестори України» єдине об'єднання інвесторів в Україні, яке є повноправним членом European Business Angel Network (EBAN).

У EBAN входить більше 60 мереж приватних інвесторів, які об'єднують близько 10 тисяч активних інвесторів в 22 країнах Європи.

Приватні інвестори (бізнес-ангели) - є найважливішим класом інвесторів, які заповнюють розрив між первинними вкладеннями власників компаній і наступними джерелами фінансування, такими як традиційний венчурний капітал, банківське фінансування, розміщення акцій на біржі і т.д. Крім надання стартового капіталу, приватні інвестори приносять в компанію цінний внесок - професійний і управлінський досвід, чого зазвичай не вистачає компаніям на початкових стадіях, а також необхідні зв'язки і репутаційну підтримку.

Асоціація приватних інвесторів України не є посередником між інвесторами та ініціаторами проектів, а являє собою організацію, що об'єднує однодумців, які є або готові стати інвесторами.

Організація для своїх членів проводить індивідуальні презентації інвестиційних проектів, а також публічні заходи, на яких підприємці представляють свої проекти інвесторам, а після цього в неформальній обстановці можуть обговорити з ними перспективи можливої співпраці.

Крім діяльності, пов'язаної з залученням капіталу, необхідного для старту і розвитку проектів, Асоціація приватних інвесторів всебічно сприяє розвитку інституту приватних інвестицій і підприємництва в Україні, ініціює вдосконалення законодавства, що регулює правові взаємовідносини при інвестуванні. Правове поле повинне забезпечувати з одного боку, захист капіталовкладень приватних інвесторів, а з іншого - гарантувати ініціаторам проектів збереження прав на інтелектуальну власність.

Членами Асоціації можуть виступати не тільки приватні інвестори - фізичні особи, а й інші типи інвесторів, такі як венчурні фонди, корпоративні венчурні інвестори, фінансові компанії, портфельні інвестори.

Автори інвестиційних проектів, які готові поступитися часткою в бізнесі (компанії) приватному інвестору в обмін на інвестиції, для попереднього вивчення проекту надають анкету, формуляр якої розміщений на сайті. Якщо

проект буде цікавий для інвестицій автора запросять на індивідуальну або публічну презентацію проекту.

Асоціація розглядає проекти для інвестування в різних регіонах України і найближчого зарубіжжя. Інвестиційні наміри інвесторів-членів Асоціації припускають інвестування проектів в сумі від \$ 20 тис. До декількох мільйонів доларів. При цьому можуть бути профінансовані і більші проекти, при участі в них декількох інвесторів і / або надання інвестором додаткових гарантій для залучення інших видів фінансування.

Проекти розглядаються в різних сферах діяльності, включаючи, але не обмежуючись наступними галузями:

- інформаційно-рекламний бізнес;
- інформаційні та комунікаційні технології;
- будівництво та будівельні матеріали;
- легка промисловість
- харчова промисловість
- нанотехнології;
- нафтопереробка і хімічна промисловість;
- приладобудування;
- медицина, фармакологія і біотехнології;
- транспорт і двигунобудування;
- екологія і переробка відходів;
- гірничо-металургійна промисловість;
- ритейл (ринок торговельних мереж);

Проекти повинні мати перспективи значного зростання, так як інвестор розраховує збільшити свої вкладення як мінімум в декілька разів за час участі в проекті. Підприємцям необхідно бути готовим до участі інвестора в капіталі компанії, на базі якої буде реалізовуватися проект.

Рентабельність по основній діяльності при виході проекту в регулярний режим роботи повинна становити не менше 30-40% в рік. Чим вищі ризики за

проектом, тим більшу прибутковість повинен мати проект, і тим більшу частку в компанії буде запитувати інвестор при входженні в проект.

При розгляді даного варіанту залучення інвестиційних коштів ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» слід звернути увагу на те, що доля інвестора в акціонерному капіталі компанії буде складати мінімум 50%, і в майбутньому підприємству доведеться віддавати більше половини прибутку інвестору.

Перевагою даного варіанту є те, що в разі не принесення проектом очікуваних результатів ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» не зазнає збитків. Недоліком є – передання більше 50% майбутнього прибутку інвестору.

Розглянувши декілька варіантів залучення інвестиційних коштів можна зробити висновок, що найшвидшим та найдешевшим варіантом є кредитні кошти. Ефективна ставка приданому фінансуванню буде складати 14%. Кредитні кошти дадуть можливість перекрити недостачу коштів за проектом та дадуть можливість для ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» вийти на новий ринок збуту.

Висновки до розділу 3

Для збільшення своєї присутності на зарубіжних ринку та для покращення ефективності ведення підприємницької діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» доцільно розглянути проект виходу на ринок Латвії та відкрити там свій філіал.

На базі отриманих розрахунків проведених в даній роботі можна зробити висновок про доцільність впровадження проекту та його фінансування. Оскільки індекс прибутковості проекту $PI > 1$, це означає, що майбутні приведені грошові доходи будуть більшими за вкладені засоби, і підприємство отримає приріст доходу в межах заданої норми прибутку. З кожним роком реалізації проекту цей показник збільшуватиметься. Показник внутрішньої норми рентабельності інвестицій за проектом показує при якій межі норми прибутку проект є прибутковим і це складає 22,07%, що свідчить про те, що запланована ставка дисконту по проекту 20% відповідає дійсним можливостям проекту до окупності. Також було визначено період, за який проект стане прибутковим і DPP становить 4 роки та 8 місяців, що означає, що на 5-му році реалізації проекту він буде повністю окуплений і приносить прибутки. Розрахований коефіцієнт вигод / витрат показує, що вигоди за проектом перевищують вкладені в нього кошти на 2,4% на 5 році реалізації проекту.

Для реалізації даного проекту було розглянуто три варіанти дерел фінансування, а саме: кредитні кошти, гранти, залучення приватного інвестора.

При проведенні аналізу було виявлено, що найбільш швидким та найдешевшим варіантом буде залучення кредитних коштів в АТ «Ощадбанк». Ефективна ставка за кредитом буде складати 14%.

Запропонований міжнародний проект має певні ризики, які викликані невизначеністю та притаманні будь-якому проекту.

ВИСНОВКИ

Міжнародна діяльність - це один з найважливіших чинників розвитку економіки. На сьогоднішній день процеси міжнародної економічної інтеграції набирають темп інтенсивного розвитку, а разом з ними і процеси міжнародного поділу праці, глобалізації світового господарства. Саме завдяки ефективному використанню переваг міжнародних відносин та міжнародного науково-технічного потенціалу підприємство може розвивати свої виробничі процеси і забезпечити економічне зростання. Ефективне управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві сприяє розширенню ринків збуту продукції, збільшенню прибутків компаній та залученню іноземного капіталу.

Забезпечення економічного зростання безпосередньо пов'язане з якісним оновленням виробництва, соціальної та ринкової інфраструктури, формування конкурентного середовища тощо. Інвестиції відіграють вирішальну роль у відтворювальних процесах на підприємстві, оскільки саме вони забезпечують підвищення технічного та організаційного рівня виробництва.

Для оцінки економічної ефективності інвестиційної пропозиції, інвестиційного проекту використовують наступні критерії: чиста приведена вартість; внутрішня норма дохідності; дисконтований період окупності; індекс прибутковості.

Інвестиційне забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства з одного боку, – це безперервний, послідовний процес пошуку, залучення та використання різних видів інвестиційних ресурсів, необхідних для здійснення міжнародної діяльності, а з іншого, – складна система, що містить джерела інвестиційних ресурсів, форми та інструменти інвестування, які в сукупності дають змогу обґрунтовано обрати спосіб ресурсного забезпечення, що забезпечує комплексний підхід до вирішення питання інвестування.

В даній роботі було досліджено та розкрито такі питання:

- аналіз господарської діяльності підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» та його фінансово-економічний стан;
- ефективність міжнародної діяльності підприємства;
- проблемні аспекти інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства;
- формування науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення міжнародної діяльності підприємства;
- розробка програми удосконалення інвестиційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»;
- оцінка наслідків впровадження запропонованих заходів.

Товариство з обмеженою відповідальністю "ВСМК-ТРЕЙД" - торгово-виробнича компанія, яка успішно функціонує вже більше 15 років на ринку меблів та меблевих комплектуючих.

ТОВ "ВСМК-ТРЕЙД" веде ефективну економічну діяльність та має сильні позиції на ринку. Завдяки свої партнерським зв'язкам до магазину «Віяр» постійно поступають високоякісні матеріали у широкому асортименті. Конкуренція у галузі є високою, але завдяки своїм маркетинговим заходам компанія завойовує прихильність споживачів та має високий попит на продукції.

Підприємство активно веде зовнішньоекономічну діяльність та збільшує продажі за рахунок імпоротної продукції. Найбільша частка імпорту припадає на товарну групу – плитні матеріали. Основні закордонні контрагенти зосередженні в таких країнах як Австрія, Швейцарія, Німеччина, Італія, Туреччина, Чехія. ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» постійно розвивається та відкриває нові магазини як на території України, так і за її межами, вдосконалюючи та розширюючи цим свою міжнародну діяльність.

При пошуку додаткових джерел фінансування підприємство ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» стикається з рядом проблем, які необхідно вирішувати не тільки на рівні підприємства, а й на державному рівні. За даними Гамбурзького інституту світової економіки українські підприємства мають низький рівень

інвестиційної привабливості. Так у 2016 році Україна посіла 130 місце із 174 країн. У першому півріччі 2017го індекс інвестиційної привабливості покинув негативну площину вперше з 2011 року, що можна відзначити як позитивне зрушення щодо покращення інвестиційної привабливості українських підприємств.

Для збільшення своєї присутності на зарубіжних ринку та для покращення ефективності ведення підприємницької діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» доцільно розглянути проект виходу на ринок Латвії та відкрити там свій філіал.

На базі отриманих розрахунків проведених в даній роботі можна зробити висновок про доцільність впровадження проекту та його фінансування. Оскільки індекс прибутковості проекту $PI > 1$, це означає, що майбутні приведені грошові доходи будуть більшими за вкладені засоби, і підприємство отримає приріст доходу в межах заданої норми прибутку. З кожним роком реалізації проекту цей показник збільшуватиметься. Показник внутрішньої норми рентабельності інвестицій за проектом показує при якій межі норми прибутку проект є прибутковим і це складає 22,07%, що свідчить про те, що запланована ставка дисконту по проекту 20% відповідає дійсним можливостям проекту до окупності. Також було визначено період, за який проект стане прибутковим і DPP становить 4 роки та 8 місяців, що означає, що на 5-му році реалізації проекту він буде повністю окуплений і приносить прибутки. Розрахований коефіцієнт вигод / витрат показує, що вигоди за проектом перевищують вкладені в нього кошти на 2,4% на 5 році реалізації проекту.

Для реалізації даного проекту було розглянуто три варіанти дерел фінансування, а саме: кредитні кошти; гранти; залучення приватного інвестора.

При проведенні аналізу було виявлено, що найбільш швидким та найдешевшим варіантом буде залучення кредитних коштів в АТ «Ощадбанк».

ТОВ "ВСМК-ТРЕЙД" має хороші перспективи для ведення своєї підприємницької діяльності, а також для завоювання нових ринків та споживачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лаврова Ю.В. Економіка підприємства та маркетинг: Конспект лекцій / Лаврова Ю.В. – Харків, 2012.
2. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]: Шкурупій О.В. , Гончаренко В. В. , Артеменко І А. та ін. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. / За ред. О. В. Шкурупій. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 248 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/14170120/ekonomika/zovnishnoekonomichna_diyalnist_sutnist_vidi_faktori_rozvitku
3. Бабицький А. Ф. Методологія аналізу економічних процесів і управління : навч. посібник / А. Ф. Бабицький. – К. : МАУП, 2003. – 128 с.
4. Яненко І. Г. Організаційно-управлінські ресурси інноваційного розвитку економіки: методологія та практика: [моногр.] / І. Г.Яненко; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2012. –380 с.
5. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 р. № 959–ХІІ [Електрон- ний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
6. Баскаков А. П. Формирование организационно-экономического механизма управления внешнеэкономической деятельностью промышленных предприятий : дис. канд. экон. наук : 08.00.05 / А. П. Баскаков. – Саратов, 2006. – 210 с.
7. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник / О. П. Гребельник, О. О. Романовський. – К. : Деміур, 2003. – 296 с.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посібник / М. І. Дідівський. – К. : Знання, 2006. – 462 с.
9. Пісьмаченко Л. М. Державне управління зовнішньоторгівельною діяльністю в Україні: регулювання та контроль : монографія / Л. М. Пісьмаченко. – Донецьк : ТОВ “Юго-Восток, Лтд”, 2008. – 366 с.

10. Покровская В. В. Международные коммерческие операции и их регламентация / В. В. Покровская; за ред. В. В. Покровская. – М. : ИНФРА, 1996. – 336 с.

11. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки : навч. посібник / Л. А. Швайка. – К. : Знання, 2006. – 435 с.

12. Новіков О. Є. Систематизація наукових поглядів щодо визначення сутності терміна "зовнішньоекономічна діяльність" / О. Є. Новіков, Т. Ш. Садридінов // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2014. - № 2(2). - С. 183-186.

13. Манаєнко І.М. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємств електроенергетики: монографія / І.М. Манаєнко – Київ: НТУУ «КПІ», 2016. — 157 с.

14. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. – К. : ИТЕМ, 1995. – 448 с.

15. Кундеус О. М. Інвестиційне забезпечення діяльності підприємств на інноваційній основі / О. М. Кундеус // Інноваційна економіка. – 2007. – №4. –С. 148-155.

16. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. №1560-ХІІ зі змінами від № 3370-IV (3370-15) від 19.01.2006 // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 22. — С. 184.

17. Шарп У. Ф. Инвестиции / Уильям Ф. Шарп, Гордон Дж. Александер, Джеффри В. Бейли ; пер. с англ. — М. : Инфра-М, 2003. — 1028 с.

18. Гитман Л. Дж. Основы инвестирования / Л. Дж Гитман, М. Д. Джонк.; [пер. с англ. О.В. Буклемишев и др.] — М. : Дело, 1999. — 991 с.

19. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]: Петухова О. М. Інвестування [текст] навч. посіб. / О. М. Петухова. - К. : "Центр учбової літератури", 2014. - 336 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1934060563301/investuvannya/metodologichni_osnovi_investuvannya

20. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]: Шкурупій О.В. , Гончаренко В. В. , Артеменко І А. та ін. 3-78 Зовнішньоекономічна діяльність

підприємства: Навч. посіб. / За ред. О. В. Шкурूपій. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 248 с. - Режим доступу: http://pidruchniki.com/14170120/ekonomika/zovnishnoekonomichna_diyalnist_sutni_st_vidi_faktori_rozvitku

21. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://library.if.ua/book/53/3841.html>

22. В. В. Горлачук, А. С. Черненко, О. О. Раку. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства / В. В. Горлачук, А. С. Черненко, О. О. Раку // Наукові праці. Економіка. – 2016.- № 273. – С. 57-63.

23. Яненкова І. Г. Організаційно-управлінські ресурси інноваційного розвитку економіки: методологія та практика: [моногр.] / І. Г.Яненкова; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2012. – 380 с.

24. Сайт магазину ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» [Електронний ресурс]– Режим доступу: <https://viyar.ua>

25. Аналітична система для ділової розвідки та перевірки контрагентів України [Електронний ресурс]– Режим доступу: <https://youcontrol.com.ua/contractor/?id=5941348&tb=publications>

26. Проблеми залучення інвестицій на вітчизняні підприємства / О.О. Євтушевська, Л.Ю. Войтенко // Економіка харчової промисловості. — 2010. — № 2. — С. 13-17. — Бібліогр.: 5

27. BDO IBC Overall ranking [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.bdo-ibc.com/index/global-comparison/overall-index/>

28. Федоронько Н.І. Аналіз ефективності експортних та імпорتنих операцій // Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне наукове фахове видання. – 2016. – № 10. –[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/26.pdf>

29. Національний статистичний комітет Республіки Білорусь [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/realny-sector-ekonomiki/investitsii-i-stroitelstvo/osnovnye-pokazateli-za->

period-s-___-po-____gody_8/investitsii-v-osnovnoi-kapital-po-istochnikam-finansirovaniya/

30. Портал для покупців [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.favor.com.ua/vote/services/furniture-accessories-store/?results=2017U>

31. Державна служба статистики [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

32. Видання «Doing Baseness 2018» [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>

33. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>

34. Close Europe [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://closeeurope.com/biznes-v-evrope/>

35. Державна служба статистики Латвії [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://www.csb.gov.lv/>

36. Офіційний сайт Ощадбанку [Електронний ресурс]– Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua/ua/>

37. Батченко Л.В., Дроздова Г. М., Дятлова В. В., Ткаченко О. Г., Семенова Т . В. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика сучасного менеджменту / Донецький держ. ун-т управління. - Донецьк : Норд-Прес, 2005. - 244с.

38. Бовтрук Ю.А. Вступ до спеціальності "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності": навч. посібник / Міжрегіональна академія управління персоналом. - К. : МАУП, 2007. - 153с.

39. Лаврова Ю.В. Економіка підприємства та маркетинг: Конспект лекцій / Лаврова Ю.В. – Харків, 2012.

40. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]: Шкурупій О.В. , Гончаренко В. В. , Артеменко І А. та ін. 3-78 Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. / За ред. О. В. Шкурупій. - К.: Центр учбової

літератури, 2012. - 248 с. – Режим доступу:
http://pidruchniki.com/14170120/ekonomika/zovnishnoekonomichna_diyalnist_sutnist_vidi_faktori_rozvitku

41. Онлайн бібліотека економіста[Електронний ресурс]: Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Навчальний посібник / К.: Знання, 2006.- 462 с. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/54/3879.html>

42. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]: Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. О.А. Кириченка. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 518 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1842010741016/ekonomika/organizatsiya_upravlinnya_zovnishnoekonomichnoyu_diyalnistyu_rivni_pidpriyemstva

43. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]: Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. О.А. Кириченка. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 518 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1500032641013/ekonomika/organizatsiyna_struktura_upravlinnya_zovnishnoekonomichnoyu_diyalnistyu

44. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]: Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. О.А. Кириченка. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 518 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1463122141012/ekonomika/chinniki_upravlinnya_zovnishnoekonomichnoyu_diyalnistyu

45. Онлайн бібліотека економіста[Електронний ресурс]: Багрова І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 580с. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/53/3875.html>

46. Васюренко, В.О. Теоретичні узагальнення щодо розуміння сутності поняття «зовнішньоекономічна діяльність підприємства» /В.О. Васюренко //Механізм регулювання економіки.-2008.-№2,Т.1.- с. 221-227.

47. Джусов О. А. Стратегічні альтернативи розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств / О. А. Джусов, А. Д. Прокоф'єва

// Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Менеджмент інновацій. - 2014. - Т. 22, вип. 3. - С. 24-31

48. Онлайн бібліотека економіста[Електронний ресурс]: Багрова І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 580с. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/53/3841.html>

49. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]: Непочатенко О. О. Фінанси підприємств [текст] : підручник / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук - К. : "Центр учбової літератури", 2013. - 504 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1627110453105/finansi/finansove_zabezpechennya_vidtvorennya_osnovnih_zasobiv

50. Онлайн бібліотека економіста[Електронний ресурс]: Фінансовий менеджмент: Підручник / За ред. А.М. Поддєрьогіна. — К.: КНЕУ, 2005. — 627 с. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/52/3789.html>

51. Миролубова Т. В. Совершенствование внешнеэкономической деятельности предприятий в условиях рыночной экономики: Автореферат диссертации на соискание уч. ст. канд.. эк. наук / Т. В. Миролубова. – Екатеринбург, 1992. – 20 с.

52. Бабаєв В.М. Управління проектами: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Управління проектами» / Бабаєв В.М. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 244 с.

53. Батенко Л. П. Управління проектами: Навч. посібник / Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. — К.: КНЕУ, 2003. — 231 с.

54. Борисова Ю. С. Актуальні завдання удосконалення методичного забезпечення планування розподілу ресурсів мультипроектної діяльності / Ю. С. Борисова, П. В. Кривуля // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2015. - № 4. - С. 22-33.

55. Балашов В.Г., Заложнев А.Ю., Иващенко А.А., Новиков Д.А. Механизмы управления организационными проектами. М.: ИПУ РАН, 2003.

56. Товб А.С, Ципес Г.Л. Управление проектами: стандарты, методы, опыт. 2-е издание. -М.: Олимп-Бизнес, 2005.
57. Васильев Д.К., Заложнев А.Ю., Новиков Д.А., Цветков А.В. Типовые решения в управлении проектами. М.: ИПУ РАН, 2003.
58. Горобцов Г. Я. Управление проектом: Учебно-методический комплекс / Горобцов Г. Я. – М.: Изд.центр ЕАОИ, 2008. – 279с.
59. Сайт Державної акціонерної холдингової компанії «Артем» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.artem.ua/index.php/ua/>
60. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (SMIDA) [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://smida.gov.ua>
61. Студопедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: [Електронний ресурс] – Режим доступу:
62. Тянь Р. Б. Управління проектами: Підручник для студ. вищ. навч. закл./ Тянь Р. Б., Холод Б.І., Ткаченко В.А. / Дніпропетровський ун-т економіки та права. — К.: Центр навчальної літератури, 2003. — 222с
63. Рубан І. В. Обґрунтування стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства на засадах збалансованої системи показників [Електронний ресурс]: <http://www.rusnauka.com> / 9._EISN_2007 / Economics / 21328.doc.htm